

INFORMAČNÍ
SERVIS

SMO
SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ins

ČASOPIS
SVAZU MĚST A OBCÍ
ČESKÉ REPUBLIKY
28. ROČNÍK
ČÍSLO 12/2020

<http://www.smocr.cz>

**XXIII. finanční
konference –
tentokrát on-line**

**Vyzýváme vládu:
Nahrad'te nám
výpadky způsobené
zrušením superhrubé
mzdy**

Přejeme vše nejlepší do roku 2021

ČD - TELEMATIKA JE SPECIALISTOU CHYTRÝCH ŘEŠENÍ NA MÍRU

MODERNÍ TECHNOLOGIE AKTUÁLNĚ ZÍSKÁVAJÍ NOVÁ UPLATNĚNÍ

ODBORNÍCI Z ČD - TELEMATIKY DBAJÍ NA TO, ABY JIMI DODÁVANÁ ŘEŠENÍ VYUŽÍVALA NEJMODERNĚJŠÍ TECHNOLOGIE, BYLA VYSOCE FUNKČNÍ A ABY CO NEJLÉPE VYHOVOVALA POTŘEBÁM ZÁKAZNÍKŮ. ČASTO JDE O NÁVRHY ŠITÉ NA MÍRU.

ČD - Telematika patří mezi přední dodavatele parkovacích systémů, které zlepšují dopravu v řadě českých měst a obcí. Již v roce 2016 realizovala první velký projekt chytrého parkování v Liberci. V poslední době dodává parkomaty do Brna či do Českých Budějovic.

Díky zkušenostem experti společnosti vždy doporučí zákazníkům správné řešení. „Místa pro handicapované je vhodnější osadit magnetometrickými senzory pod povrch vozovky, naopak obsazenost velkých parkovišť je ideální monitorovat sofistikovaným kamerovým systémem,“ uvádí Jan Hlaváček, manažer Odboru IoT a Silniční telematika.

ČD - Telematika patří ke špičce i v technologii inteligentního vyhodnocování obrazu, který slouží i pro monitoring dopravy nebo tvorbu statistik. „Mozek“ systému se učí rozpoznávat jednotlivé předměty a akce již od roku 2013. Počet obcí s kamerovým systémem neustále roste. V kombinaci s moderním softwarem od ČD - Telematiky se může stát základem konceptu Chytrého města. Systém obraz neukládá, jen z něj získává potřebná data. „Můžete snadno zjistit, kolik lidí přišlo na farmářský trh nebo třeba kolik dodávek projelo na červenou. Možnosti jsou prakticky neomezené,“ dodává Hlaváček.

V souvislosti s pandemií Covid-19 byl software doplněn o monitoring vzdáleností mezi lidmi. Udržování minimálně dvoumetrových rozestupů je součástí Pravidla 3R, důležité složky prevence proti šíření nemoci. Inteligentní vyhodnocování obrazu tak získává další důležité uplatnění nejen venku, ale třeba i v obchodních centrech nebo administrativních budovách.

Obchodní manažer pro chytrá řešení: Dana Marcoňová | +420 733 691 244 | dana.marconova@cdt.cz | www.cdt.cz

Chytrá řešení pro firmy, města a obce

ČEZ ESCO poskytuje komplexní a inovativní energetická řešení.

Našim zákazníkům umíme poskytnout ucelené portfolio produktů a služeb **od energetického poradenství a managementu, výstavby a provozování energetických zařízení, až k jejich servisu a údržbě.**

Dále nabízíme instalaci **firemního a veřejného osvětlení** a zajištění **energetických úspor se zárukou (EPC)**. V rámci **elektromobility** poskytujeme služby od dodávky elektromobilů po správu a výstavbu dobíjecích stanic.

www.cezesco.cz

ČEZ ESCO

ENERGY SERVICE COMPANY

Všem nám držím palce

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
milí čtenáři,

zdravím Vás v posledním měsíci tohoto roku, který byl pro občany i samosprávy mimořádně náročný. Koronavirus českým obcím zasadil skutečně tvrdou ránu – už během roku jsme kvůli krokům vlády a mimořádným výdajům museli výrazně seškrtnat provozní rozpočty a ve vzduchu navíc visí ekonomická krize. Moc rád bych věřil tomu, že následující rok bude pro nás pro všechny lepší a že se budeme moci postupně vrátit k životu, na který jsme byli zvyklí. Má to ale jedno ale...

To, aby se život v Česku vrátil zpátky do normálu, bohužel nezávisí jen na nás, na primátorech, primátorkách, hejtmanech, hejtmankách, starostech a starostkách. Pokud Parlament schválí daňový balíček bez adekvátních kompenzací, způsobí krajům a obcím zásadní každoroční výpadek příjmů, což bude mít drastický dopad na investice i kvalitu a cenu veřejných služeb. Obce a kraje v celé zemi přijdou ročně o desítky miliard korun a jejich rozvoj se prakticky zastaví.

Kraje i obce proto všemi možnými způsoby bijí na poplach. Například 5. prosince jsme na tento problém upozornili skrze čertovský happening před Poslaneckou sněmovnou. Jsem velmi rád, že se k akci připojili i kolegové starostové Martin Exner z Nové Vsi, Jiří Beneš z Přerova nad Labem, hejtman pardubického kraje Martin Netolický a hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková. Navzdor

ry odlišné politické příslušnosti jsme se dokázali spojit a zákonodárcům jsme za blížící se „rozpočtové peklo“ nadělili uhlí a pár brambor.

Cílem akce bylo upozornit na to, že propad příjmů není v žádném případě abstraktní problém. Dotkne se totiž nás všech. Obcím budou chybět peníze na dotování hromadné dopravy, na rozvoj veřejné kanalizace, na opravy chodníků nebo na stavbu školek a škol. Budou muset řešit například i to, kde vezmou peníze na údržbu ulic a silnic, když v zimě nasněží.

Jsem rád, že coby představitelé samospráv spolu o budoucnosti svěřených financí pravidelně jednáme a problém aktivně řešíme i s vedením Senátu a jeho kluby. Děláme zkrátka vše pro to, aby byl daňový balíček schválen v podobě, která bude pro samosprávy alespoň trochu udržitelná.

Skutečně nerad bych byl svědkem toho, že klíčový výpadek příjmů do kasy českých obcí a krajů povede k podobné likvidaci místních samospráv, jako to vidíme v Maďarsku nebo v Polsku. Doufám proto, že zákonodárci napříč politickým spektrem vezmou rozum do hrsti a nedovolí ožebračení obcí a krajů. Všem, kterým skutečně záleží na budoucnosti a rozvoji Česka, držím palce.

Milé kolegyně, milí kolegové, přeji Vám pokud možno klidné Vánoce, pevně zdraví a do nového roku všechno dobré.

*MUDr. Zdeněk Hřib
primátor hlavního města Prahy
čestný předseda Svazu*

Krátké zprávy	4
Prevence a bezpečnost: Údržba chodníků a obecních komunikací v zimě aneb Je třeba být připraveni	6
XXIII. celostátní finanční konference tentokrát on-line:	8
- Obce a města jsou partnery, každoročně pro ně vypisujeme desítky dotačních výzev	10
- Ministerstvo vnitra přidá obcím na výkon státní správy 386 milionů Kč	11
- Státní rozpočet 2021 z pohledu municipalit a možná budoucnost RUD	12
- Národní dotační tituly MMR pro municipality	14
Vyzýváme vládu a zákonodárce: Nahrad'te nám výpadky, které nám stát způsobil zrušením superhrubé mzdy a schválením kompenzačního bonusu	15
Církev jako partner obcí	16
Chcete podpořit turistiku ve vaší obci? Zkuste otevřená data!	17
Přímo řízené programy EU v programovém období 2021–2027	18
Národní plán obnovy	21
Rozhovor: Koronavirus a školy – jak zvládl druhou vlnu?	22
Projekty	23
Právní poradna	24
Z legislativy	25
Představujeme komisi pro informatiku	29
Soutěže	31

ČASOPIS SVAZU MĚST A OBCÍ ČR

Vychází v nákladu 3000 ks zdarma.
Vydává SMO ČR.
Kancelář: Kongresové centrum Praha,
ul. 5. května 1640/65, 140 00 Praha 4,
tel.: 234 709 711, e-mail: zgrajova@smocr.cz.
ID datové schránky: 5fkgwn3
Za zpracování a obsahovou náplň odpovídá redakce.
Grafická úprava a DTP: Vladimír Spíválek.
Uzávěrka tohoto čísla 5. 12. 2020.
MK ČR E 14584

Foto titulní strana:
Josef Zoser, bývalý senátor
a starosta Jiřetína pod Jedlovou

Foto na zadní straně:
Nadace Partnerství

Svaz se stal členem Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

5. listopadu 2020, on-line

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále jen „Rada“) se tentokrát sešla v on-line prostředí. Její zástupci projednali změnu Statutu a Jednacího řádu Rady, kdy došlo k jejímu rozšíření o několik nových členů. Svaz již v minulosti o řádné členství v Radě usiloval, protože oblast protidrogové politiky se zásadním způsobem týká také měst a obcí, a schválením nového Statutu a Jednacího řádu se tak stalo. Dalším řádným členem se stal rovněž zástupce Ministerstva pro místní rozvoj, policejního prezidenta a zástupce patientských organizací. Rada dále projednala „Průběžné hodnocení Akčního plánu realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na období 2019–2021“, včetně zásadních oblastí, které vyžadují posílení (např. specifické programy primární prevence, dostupnost sítě adiktologických služeb či monitoring v oblasti alkoholu a tabáku). Rada odsouhlasila prodloužení certifikátů odborné způsobilosti programům protidrogové politiky do 30. června 2021 z důvodu odstoupení od smlouvy ze strany agentury, která tyto certifikace zajišťovala. Diskutovala také o situaci v oblasti primární prevence a přesunu aktivit preventivních programů do on-line prostředí, což je v době nouzového stavu vhodná cesta, kterou Rada podporuje. V závěru bylo doporučeno krajům a obcím, aby v rozpočtech na rok 2021 ponechaly dotační prostředky na adiktologické služby alespoň na úrovni roku 2020 i vzhledem k tomu, že význam těchto služeb stále roste.

Kvůli dvojímu zdanění recyklace platíme stovky milionů ročně navíc

10. listopad 2020, Praha

Recyklaci má stát podporovat, namísto toho je dvakrát daněna. Proto Česká asociace oběhového hospodářství (ČAOBH) a Svaz společně podporují pozměňovací návrh, kterým se v listopadu zabývala Poslanecká sněmovna. Poslanec Jan Řehounek (ANO) v něm navrhuje, aby poskytování služeb nakládání s komunál-

ním odpadem obcemi bylo zařazeno mezi činnosti, na něž se uplatňuje DPH. Dosud tomu tak není, čímž dochází k nelogickému znevýhodnění obcí a navíc ke zbytečnému navýšení cen výrobků. „Zatímco trendem jsou daňové úlevy na podporu recyklace, v tomto případě se recyklace a třídění naopak daní dvakrát,“ upozornil Miloš Kužvart, výkonný ředitel České asociace oběhového hospodářství. „My tento problém řešíme již řadu let s Ministerstvem financí. Ministryni Schillerovou bylo přislíbeno, že dvojí zdanění bude odstraněno, ale dosud se tak nestalo. Bylo by vhodné tak učinit nyní, ještě před tím, než vstoupí v platnost nová odpadová legislativa, která ještě navyšuje požadavky na třídění a recyklaci, a tedy bude zvyšovat i jejich ekonomické náklady,“ dodal místopředseda Svazu a starosta obce Velký Osek Pavel Drahoval.

Přijetí tohoto pozměňovacího návrhu může vyřešit i jiný problém, a to zapojování drobných živnostníků do odpadového systému obcí. Města a obce jsou schopny nabídnout živnostníkům snadné a administrativně jednoduché řešení jejich odpadů, včetně zajištění recyklace, ale bohužel jim nemohou umožnit odpočet DPH, na který z podstaty své činnosti živnostníci mají právo. Jednalo by se tedy i o podporu drobného podnikání.

Obce samotné si na vstupu nemohou odpočítat DPH, které uplatňují svozové firmy při poskytování služeb. Protože, v druhém kroku, rozšířená odpovědnost výrobce, tedy povinnost výrobce zajistit spotřebiteli možnost (službu) vytrídění odpadu a jeho předání k recyklaci, není od DPH osvobozena, musí výrobci na tuto službu uplatnit DPH znovu. Spotřebitel při nákupu výrobku tedy pak zaplatí DPH z recyklace odpadu dvakrát. Návrh by současně v konkurenci zrovnoprávnil služby poskytované obcemi, tedy komunální služby, a služby poskytované soukromými subjekty, což je z hlediska EU žádoucí stav.

Svaz se těší na spolupráci s Asociací malých a středních podniků a živnostníků

20. listopad 2020

V polovině listopadu Svaz měst a obcí stvrdil společně s Asociací malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) své společné zájmy a směřování, a to formou memoranda, které podepsal předseda Svazu František Lukl a předseda představenstva Asociace Karel Dobeš. Přestože

vzhledem k aktuální epidemiologické situaci nebylo možné dokument podepsat společně a podpisy byly tedy zajištěny korespondenčně, oba zástupci se shodli, že se těší na společnou spolupráci. Obě organizace kladou velký důraz na podporu venkova. Jedním z nástrojů je i podpora malých podnikatelů a živnostníků v regionu a zachování řemesel. Uvědomují si také důležitost digitalizace. Nechť Memorandum přinese plodnou spolupráci.

Novela zákona o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku podepsána

23. listopad 2020, Praha

Prezident republiky podepsal 20. listopadu 2020 šest zákonů ze dne 13. listopadu 2020. Jedním z nich byla i novela zákona, kterým se mění zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, a další související zákony. Cílem novely zákona bylo přispět k efektivnímu řešení následků klimatických změn a k obnově ekologické stability krajiny prostřednictvím pozemkových úprav. Z tohoto důvodu byly novelou zákona provedeny některé změny a opatření. Například byla nově zavedena možnost provádět pozemkové úpravy v případě potřeby řešení vodohospodářských opatření i ve více na sebe navazujících katastrálních územích, a lépe tak reagovat na změny vyvolané suchem. Nově je rovněž možno provádět jednoduché pozemkové úpravy bez výměny nebo přechodu vlastnických práv. Sjednoceny byly ceny za výkup pozemků pro pozemkové úpravy tak, aby byly v souladu s úpravou zákona o Státním pozemkovém úřadu,

tn. možnost provádění výkupů pozemků za cenu obvyklou.

Novela zákona dále upravuje podmínky pro převod vlastnictví ke společnému zařízení do vlastnictví obce, popř. jiné osoby tak, aby byl zajištěn dohled státu nad dalším nakládáním s těmito pozemky. Rozšířena byla rovněž možnost způsobu financování pozemkových úprav, a to kromě stávající Všeobecné pokladní správy ještě z rozpočtů ministerstev, konkrétně zemědělství, životního prostředí a pro místní rozvoj.

Součástí této novely zákona byla také doprovodná novela katastrálního zákona, která provádí úpravy reagující na novelu zákona o pozemkových úpravách, především v oblasti nakládání s historickými věcnými břemeny. Dalšími dílčími novelami byly novely zákonů o Státním pozemkovém úřadu a zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (zákon o půdě).

Obě tyto novely mají za cíl zlepšit a zjednodušit postupy Státního pozemkového úřadu, v případě zákona o půdě také zefektivnit rozhodování v pochybnostech o tom, zda se jedná o nemovitosti podle tohoto zákona.

Národní stálá konference v on-line prostředí

24. listopad 2020, Praha

Koncem listopadu se uskutečnilo 16. zasedání Národní stálé konference, které muselo být z důvodu platných koronavirových opatření zrealizováno online prostřednictvím MS Teams. Během plenárního zasedání bylo diskutováno mnoho témat spojených s realizací současného programového období i přípravou období nového. Zástupci MMR-NOK na tomto jednání představili účastníkům současný stav přípravy budoucí podoby polit-

ky soudržnosti po roce 2020 a aktuální stav v oblasti realizace a přípravy (2021+) územní dimenze a integrovaných nástrojů. Díky tomu byly podány informace o přípravě CLLD, ITI, KPSV+ i RAP. Přítomní získali obraz o tom, jak moc byla časově opožděna příprava nového programového období a na kdy je nyní plánováno přijetí evropské legislativy, které je nutné pro další posun i při přípravě v České republice. Veronika Ondráčková z Ministerstva financí dále představila první informace o materiálu Pravidla spolufinancování po roce 2021 a přislíbila Svažu i dalším územním partnerům pracovní jednání, kde budou jednotlivá procenta spoluúčasti žadatelů, tj. měst i obcí, dále řešena. Jedním z bodů programu bylo také představení Národního plánu obnovy a jeho časového rámce, které odprezentovala Silvána Jirotková z Ministerstva průmyslu a obchodu. *K tomuto tématu naleznete v tomto čísle INS souhrnnější článek.*

Vážení přátelé,

jak žijí čeští a moravští starostové a starostky, co je těší, co trápí, s čím bojují nebo co vlastně všechno leží na jejich bedrech? To se budete moci příští rok dočíst v naší knížce s pracovním názvem

STAROSTI STAROSTŮ.

Těšit se už dnes můžete na příspěvky Vašich kolegů, například starostky Lucky Potůčkové z Mladých Buků, která psala o svém nahánění vlka, nebo starostky Miroslavy Sochorové z Kounic, která se, když bylo potřeba, naučila jezdit s mulatikárou. Svůj náhled na tuto práci poslal i, dnes již bývalý, starosta Jindřichova Hradce Stanislav Mrvka. Strasti a radosti se pokusil popsat také např. Martin Žabčík, starosta obce Ratiboř.

Budeme rádi, když se i Vy podělíte o své příběhy a zkušenosti. Psát můžete nejen o netradičních zážitcích (řada starostů a starostek se jistě setkala s důsledky chovů a následných dobrodružných odchytů exotických živočichů, starala se o ztracené psy nebo kočky či naháněla hospodářská zvířata). Psát ale můžete i o naprosto běžných denních procesech, které ovšem mohou někdy jednoho udolat. Zkrátka – je to na Vás.

Knihou chceme ukázat tuto výjimečnou pozici, tolik nevděčnou, a přesto tak nepostradatelnou. Váš příběh ukáže ostatním, že v tom nejsou sami.

Příspěvky spolu s fotografiemi vašeho města nebo obce, a pokud možno i Vaší fotografií, prosím posílejte na adresu: kockova@smocr.cz. Budeme se těšit a jistě ne jenom my.

Údržba chodníků a obecních komunikací v zimě aneb Je třeba být připraveni

Vzhledem k tomu, že nám znovu začalo zimní období, které je spojeno se sněhem a náledím na silnicích, cestách i chodnících, rozhodly jsme se (autorky textu) v tomto čísle zaměřit na povinnost obcí udržovat tyto zobecněně řečeno pozemní komunikace schůdné. Naším cílem je se blíže zaměřit na odpovědnost za škodu způsobenou nesplněním této povinnosti a zároveň uvést, za jakých okolností má obec možnost se této odpovědnosti zprostit. Jedná se totiž o téma, které je často zmiňováno v souvislosti s řadou soudních sporů a je pro mnohé stále spojeno i s řadou nejasností.

Z jakých právních předpisů povinnost vyplývá?

Již ústavněprávní zásada „vlastnictví zavazuje“, zakotvená v čl. 11 odst. 3 věty první Listiny základních práv a svobod zohledňuje skutečnost, že vlastnictví obnáší určité povinnosti ve vztahu k ochraně práv druhých a je tak východiskem pro ošetřování chodníků v zimním období. V rovině podústavního práva je potom tato povinnost nepřímo promítnuta v § 9 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, který upravuje vlastnictví pozemních komunikací a povinnost vykonávat jejich správu. Současně zmocňuje Ministerstvo dopravy k vydání prováděcího předpisu, který vymezí podrobnosti k péči vlastníka o dálnici, silnici či místní komunikaci. V § 26 téhož zákona je vymezeno, co se rozumí pojmy sjízdnost a schůdnost pozemních komunikací, a v § 27 je potom upravena povinnost náhrady škody zapříčiněné závadou ve sjízdnosti či schůdnosti pozemních komunikací a současně je zde zakotveno zmocnění obcí, aby stanovily nařízením rozsah, způsob a lhůty odstraňování závad ve schůdnosti místních komunikací a průjezdných úseků silnic.

Dle výše uvedeného zmocnění stanoví § 41 odst. 1 a 2 prováděcí vyhlášky č. 104/1997 Sb., že odstranění či zmírnění zimních závad ve sjízdnosti i schůdnosti komunikací provádí vlastník, potažmo správce komunikace. Během zimního období (tj. listopad až březen), zajišťuje vlastník (správce) schůdnost komunikací tzv. zimní údržbou podle zpravidla předem schváleného plánu zimní údržby, k němuž stanoví další podrobnosti vyhláška. Zimní údržbu je tak zapotřebí plánovat, a to tak, aby byla na začátku zimního období již zcela zajištěna. Vlastníkovi komunikace však zákon neukládá povinnost zajistit schůdnost všech chodníků a připouští určité výjimky (v souvislosti se snahou nalezení kompromisu mezi zajištěním bezpečnosti chodců vs. reálnou možností odstranit faktické důsledky nepříznivých povětrnostních vlivů za podmínek v zimních

dech). Pro tyto výjimky jsou však stanovena určitá pravidla, která obec opravňuje vyjmout určité typy či úseky pozemních komunikací ze zimní údržby. Ale o tom již o pár řádků dále.

Jednoznačná definice chodníku v českém právním řádu chybí

Pojem „chodník“ nemá v právních předpisech své definiční vymezení a není samostatnou kategorií pozemních komunikací. Z toho důvodu se tak prolíná s pojmem „místní komunikace“ – chodník sám o sobě může být samostatnou místní komunikací IV. třídy (§ 3 odst. 4 prováděcí vyhlášky) či může mít charakter součásti místní komunikace (§ 12 odst. 4 zákona o pozemních komunikacích). Ustanovení § 27 zákona o pozemních komunikacích zase pojmy „chodník“ a „místní komunikace“ odlišuje a za účelem náhradové povinnosti za škodu je staví na roveň. Současně může být chodník dle totožného zákona ztožněn i s účelovou komunikací (§ 7), která je na rozdíl od místní komunikace vyňata z odpovědnostního režimu a je na ni vztažena obecná úprava náhrady újmy dle občanského zákoníku. V praxi tak zůstává nejasné, na základě jakých kritérií je možné pojem chodník podřadit do jedné z uvedených kategorií a tím pádem jaký bude jeho charakter a jak k němu bude přístupováno.

Možnost vynětí pozemní komunikace ze zimní údržby aneb Oznámení o neudržování v zimě

Zákon o pozemních komunikacích (ustanovení § 27 odst. 5) dále umožňuje obcím vymezit úseky silnic, místních komunikací či chodníků, na kterých se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost sněhu a náledí. Vymezení těchto úseků stanoví příslušná obec svým nařízením. Tento úsek je obec povinna označit – obvykle nápisem „cesta/chodník se v zimě neudržuje“. I přesto však soudní vyřazením komunikace vázán a v každém konkrétním případě ještě posuzuje, zda nebylo postupováno v rozporu se

zákonem při stanovení malé dopravní významnosti komunikace.

Plán zimní údržby

Pokud má obec zpracován tzv. plán zimní údržby místních komunikací ve smyslu § 42 prováděcí vyhlášky č. 104/1997 Sb., musí tento plán obsahovat rozčlenění místních komunikací podle jejich důležitosti. Tento plán rovněž vymezuje časový harmonogram zimní údržby na jednotlivých komunikacích, které se za účelem provádění údržby rozčlení do kategorií právě dle jejich významnosti. U místních komunikací se dle § 46 uvedené prováděcí vyhlášky stanoví lhůty, do kdy musí být závady v jejich sjízdnosti odstraněny/zmírněny, jedná se o tzv. lhůty pro zmírňování závad ve sjízdnosti místních komunikací, dle kterých obce zajišťují sjízdnost místních komunikací I. až III. třídy v níže uvedených lhůtách:

- místní komunikace I. pořadí důležitosti – do 4 hodin
- místní komunikace II. pořadí důležitosti – do 12 hodin
- místní komunikace III. pořadí důležitosti – po ošetření komunikací I. a II. pořadí, nejpozději však do 48 hodin.

Odpovědnost obce za škodu?

Neštěstí nechodí po horách, ale po lidech, staré známé přísloví. A každá starostka a každý starosta ví, jaká je to překerní situace, pokud dojde k jakékoliv škodě na místní komunikaci, rozumějte i chodníku. Pokud se jedná o škodu věcnou, to ještě není tak zlé, ale škoda na zdraví, to je už jiná. Co by tedy měla obec vždy hlídat? Nelze dát přesný návod, na to by byl život příliš jednoduchý. Základem je zajistit dostatečnou péči (péče řádného hospodáře, chceme-li) o stav místních komunikací. Ať už z hlediska povrchového (výmoly, problémy s ukradenými poklopy apod.), tak z hlediska sezónní údržby. A zde se již dostáváme k plánu zimní údržby místních komunikací, případně, pokud jej obec nezpracovává, tak k monitoringu místních

komunikací. Současně je více než vhodné, aby obec byla i pro případ takové nedbalostně způsobené škody náležitě pojištěna.

Určitě bychom se mohli podívat na modelový případ, jímž se zabýval Nejvyšší soud ČR v rozsudku ze dne 26. 9. 2018 vydaném pod sp. zn. 25 Cdo 1481/2017. Nejprve k tomu, co se tehdy vlastně stalo. Jednalo se o poměrně obvyklou situaci, bohužel s horšími následky. Celá kauza pojednávala o zraněné chodkyni, která v centru hlavního města Prahy uklouzla na namrzlém a neposypaném chodníku, jehož stav byl v celém úseku nedobry. Nejvyšší soud ČR ve svém odůvodnění na počátku právní argumentace rekapituloval poslední judikaturu Nejvyššího soudu ČR o tom, že právní úprava obsažená v silničním zákoně zakládá objektivní odpovědnost bez ohledu na protiprávnost a zavinění, která je ovšem spojena jen s výskytem závady ve sjízdnosti či schůdnosti, přičemž nevyloučil ani případnou obecnou odpovědnost vlastníka (příp. správce) komunikace za konkrétní porušení právní povinnosti s presumovaným zaviněním dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „**občanský zákoník**“). Nejvyšší soud ČR připomněl, že předpoklady objektivní odpovědnosti (tj. odpovědnosti za výsledek) a předpoklady odpovědnosti obecné (tj. odpovědnosti za zaviněné porušení právní povinnosti) nejsou totožné a totožné nejsou ani podmínky, za nichž se lze odpovědnosti zprostit. Zkoumání podmínek odpovědnosti žalovaného podle § 420 zákona č. 40/1964 Sb. (tedy tzv. starého občanského zákoníku, dále jen „**sOZ**“) – porušení právní povinnosti, vznik škody a vztah příčinné souvislosti mezi nimi – proto není vyloučeno. Porušením povinnosti při péči o stav komunikace může být v těchto souvislostech buď porušení tzv. generální prevence ve smyslu § 415 sOZ, či porušení pravidel pro zimní ošetřování chodníků, jsou-li stanovena v normativním aktu. Nejvyšší soud ČR odkázal na již svůj zmíněný rozsudek pod sp. zn. 25 Cdo 684/2012, avšak vytknul odvolacímu soudu **nesprávnost** závěru o tom, že pokud žalovaná obec určila předmětnou ulici svým obecně závazným předpisem jako komunikaci malého dopravního významu, je tím automaticky vyloučen závěr o porušení povinnosti zajišťovat její zimní údržbu. Soud má v obdobných sporech opřít svůj závěr o porušení právní

povinnosti z hlediska obecné odpovědnosti vlastníka komunikace **též o právní posouzení, zda vyřazená komunikace je místem způsobilým k provedení výluky v zimním úklidu**, resp. zda se jednalo o komunikaci malého dopravního významu, protože jediné ohledně komunikace takového charakteru může být vlastník povinnosti zimní údržby zproštěn. Zdůraznil, že pokud vlastník zařadí mezi dopravně nevýznamné komunikace i takovou, která do této kategorie **nepatří, jde o postup v rozporu se zákonem**, který v konečném důsledku znamená porušení právní povinnosti ve smyslu § 420 odst. 1 sOZ, **není-li na tomto základě komunikace vůbec udržována**.

Obecně Nejvyšší soud ČR připomněl, že povinnost zimního úklidu kladená na vlastníka komunikací obecně již z titulu jeho vlastnictví nemůže být bezbřehá či dokonce absolutní a nemůže jej nezvladatelně zatížit, a proto nemusí udržovat veškeré své místní komunikace schůdné, avšak **k výjimkám musí mít opodstatněný důvod**. Ten mu dává silniční zákon tím, že umožňuje **v zájmu řádné údržby skutečně potřebných míst vyřadit** z této povinnosti komunikace **dopravně druhořadé**, tedy zejména takové, které se nacházejí **v místech zřídka používaných či jinak nevýznamných**.

V dané kauze proto **Nejvyšší soud ČR shledal jednání obce v rozporu se silničním zákonem**, když žalovaná obec v rozporu se zákonným předpokladem malé dopravní významnosti komunikace **nesprávně vyloučila** úsek chodníku v ulici (Na Perštýně) ústící do jedné z nejznámějších a nejfrekventovanějších pražských tříd (Národní) s řadou historických památek, kulturních zařízení i jinak společensky významných budov a jsoucí nejkratší spojnicí mezi historickým centrem a stanicí MHD (metro, tramvaj) **z plánu zimní údržby chodníku, která tak nebyla zajištěna**. Ani okolnost, že lze ulici obejít, nesnižuje její význam natolik, aby odůvodňoval vynětí z povinnosti zimní údržby. Jelikož předmětná ulice nebyla komunikací malého dopravního významu, nesměla obec využít postupu upraveného v § 27 odst. 5 silničního zákona a **ve vztahu k ní měla povinnost zimní údržbu provádět**; jestliže tak obec neučinila, porušila právní (zákonnou) povinnost dle § 420 sOZ.

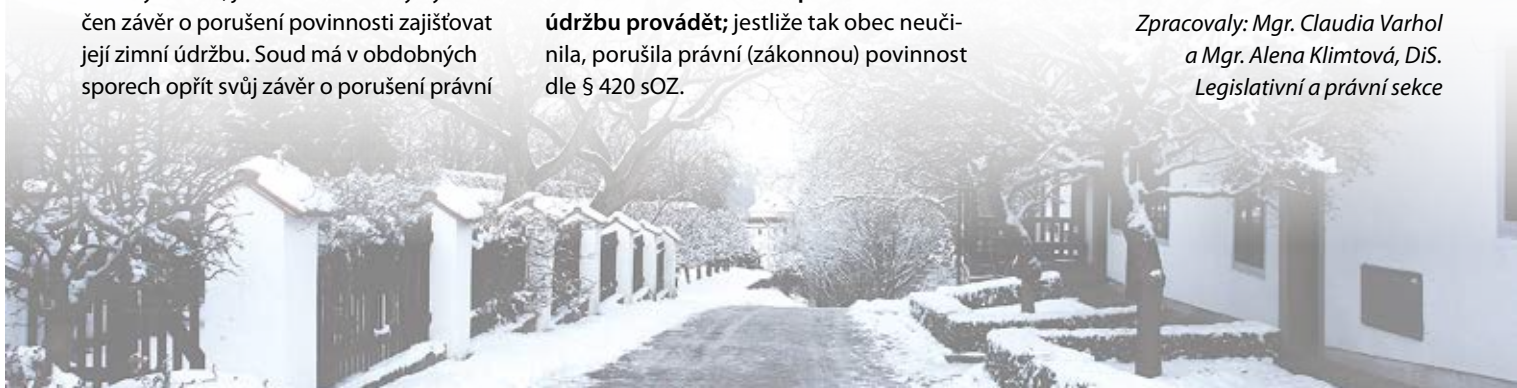
Byť se jedná o judikaturu dle starého občanského zákoníku, je obecně použitelná i nyní. Vždy je tedy třeba zvažovat, o jakou konkrétní komunikaci se jedná, odkud a kam vede, jak je využívána apod. Ostatně, vždy, když se jedná o náhradu škody, je třeba zvažovat mnoho faktorů a proměnných, což však pouze potvrzuje, že není na závadu být vždy připraveni a mít vše navýsost v pořádku.

Lze vůbec ale být vždy připraveni a mít vše navýsost v pořádku?

Otázka odpovědnosti za škodu způsobenou provozem na místních komunikacích je rozsáhlá a složitá a jakákoliv odpovědnost za škodu je vždy provázána mnoha nejasnostmi (stačí jen otázka, zda poškozený zachoval maximální míru opatrnosti, zda škůdce udělal vše pro to, aby vzniku škody zamezil, a máme zde možnost diskusí na hodiny). Co je ale jednoznačné, že právní úprava jednoznačná není. Obec má dárnu seberegulační schopnost v oblasti místních komunikací a je na ní, aby vždy s péčí řádného hospodáře odpovědně a podloženě rozhodla, kterou místní komunikaci v zimním období udržovat nebude a toto si odůvodnila. Pokud toto neučiní, je povinna místní komunikace udržovat sjízdné anebo schůdné tak, aby se vyvarovala vzniku škody.

Na počátku tohoto pojednání jsme si položili za cíl vás, naše čtenáře, upozornit na tuto mnohdy marginálně pojiřmanou otázku, která však v případech, že dojde ke škodě ať na majetku, tak na zdraví, dokáže velice potrápiti a zaměstnat mnoho hlav právníků i právníček a způsobit bezesné noci i celému zastupitelstvu. Jak tedy tento krátký vstup do problematiky místních komunikací uzavřít? Ledu a sněhu se nevyhneme (a nezapomeňme na listí na mokřém chodníku, natož na tzv. kočičích hlavách), ale pokud máme plán zimní údržby místních komunikací, jenž odpovědně plníme, pokud máme opodstatněné výjimky z údržby místních komunikací a tyto máme řádně označené a pokud máme kvalitní pojištění, udělali jsme vše pro to, abychom neměli problém obhájit svou péči řádného hospodáře.

*Zpracovaly: Mgr. Claudia Varhol
a Mgr. Alena Klimtová, DiS.
Legislativní a právní sekce*

XXIII. celostátní finanční konference – tentokrát on-line

Od časného rána 3. listopadu jste mohli živě sledovat největší událost Svazu měst a obcí roku 2020, a to již dvacátý třetí ročník Celostátní finanční konference.

Kromě předsedy Svazu Františka Lukla, který ujistil sledující, že i v této těžké době chtějí být a jsou obce a města solidární, zdůraznil, že je třeba táhnout za jeden provaz, a poděkoval všem představitelům municipalit za jejich dosavadní práci v rámci krizového stavu. Na úvod videokonference pozdravili účastníky rovněž ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, náměstek primátora hl. města Prahy Pavel Vyhnánek a Kamil Čermák, předseda představenstva ČEZ ESCO, který reprezentoval generálního partnera konference.

Státní rozpočet 2021 z pohledu municipalit a budoucnost RUD

V prvním bloku se hovořilo zejména o současné situaci vedení měst a obcí, před kterými stojí klíčový úkol, čímž je sestavení rozpočtu na rok 2021. Několikrát zazněly výtky na adresu státu, který tuto situaci obcím v mnohém ztěžuje svými často chaotickými a hlavně nepředvídatelnými kroky. Mluvil o tom jak senátor Vladislav Vilímc, tak i např. místostarosta města Čáslav Martin Horský. Olomoucký primátor Miroslav Žbánek poděkoval a ocenil kompenzační bonus, který obce a města dostaly jako náhradu za daňové propady a za nesystémový zásah do rozpočtového určení daní v rámci první vlny koronaviru.

V předtočeném vstupu vyzvala ministryně financí Alena Schillerová představitele obcí, aby s vládou táhli za jeden provaz a společně se proinvestovali do prosperity. Ocenila přístup obcí a měst a jejich hospodaření, popsala jednotlivé možnosti, jak stát podporuje obce a města v těchto těžkých časech. Také požádala jejich představitele o komunikaci s vládou a v neposlední řadě vyzdvihla jejich nezastupitelnou úlohu při komunikaci s obyvateli.

Na slova ministryně Aleny Schillerové navázal živě Miroslav Matej, ředitel odboru Financování územních rozpočtů MF, který uvedl, že na otázku, jak nastavit rozpočet na příští rok v současné době neexistuje jednoznačná odpověď. Ve své prezentaci se věnoval aktuálním otázkám financování obcí pro následující období (k dispozici na stránkách Svazu), zejména makroekonomickým indikátorům české ekonomiky, výhledu růstu, daňovým příjmům obcí a jejich predikci na další období. Dále mluvil o kompenzačním bonusu pro obce, který byl v létě obcím vyplacen, či vyzýval, že není důvod k panice a odkládání či rušení obecních investic.

Obce by se podle ředitele Mateje měly snažit maximalizovat příjmy (např. daň z nemovitých věcí, místní poplatky, aktualizace nájemních smluv) a optimalizovat provozní výdaje (např. provozní dotace). Zdůraznil, že rekordně nízké úrokové sazby a vysoká inflace vybízejí ke zvýšené investiční aktivitě.

David Sláma z Ministerstva vnitra ve svém živém vstupu představil činnost svého odboru Strategického rozvoje a koordinace veřejné správy a webovou aplikaci **prispevekobce.cz**, kde lze rychle a přehledně za každou jednotlivou obec vyhledat základní strukturu příspěvku na přenesenou státní správu. Představitelé obcí zde rovněž najdou metodiku, informace a kontakty, a to vše na jednom místě. Jedná se o relativně nové webové rozhraní, kde jsou data za rok 2020 a návrh roku 2021.

V dalším živém vstupu senátor Vladislav Vilímc vysvětloval pohotovky, které Senát vedly k návrhu a podpoře kompenzačního bonusu pro obce. „Nedovedu si představit, pokud dojde ke zrušení superhrubé mzdy a dopady do rozpočtu obcí budou 20 miliard Kč, že by nedošlo k úpravě rozpočtového určení daní,“ uvedl senátor Vilímc. V další debatě upozornil na dopis ministryně Schillerové, která psala předsedovi Luklovi, že v současné době nevidí nutnost úpravy RUD.

Primátor Olomouce Miroslav Žbánek se připojil do živé debaty a mluvil zejména o poskytování dotací městům a krajům. Bez dotací se komunitní život neobejde, řekl. Akceptuje současné přerozdělení daní a předpokládá, že se ani v příštím volebním období tento systém nezmění. Upozorňuje zejména na navyšování mandatorních výdajů ve formě zvyšování platů. Dokonce podle jeho zkušeností lidé radši zůstanou na stejné úrovni platů, než by čelili nebezpečí plynoucím z propouštění.

Z Čáslavi se do debaty připojil místostarosta Martin Horský, který upozornil na situaci měst provozujících nemocnice. Na jedné

9 | finanční konference

straně chtějí města zajistit zdravotní péči ve svých regionech, na druhou stranu je to velká zátěž pro jejich rozpočet, který už tak musí krátit kvůli současné krizi.

Během živé debaty přicházely i dotazy na zúčastněné, na které jim průběžně odpovídali. Nejčastějším tématem otázek byly daňové propady a jejich vývoj a možná kompenzace ze strany státu. Takto se například ptala starostka Pavla Adamcová z Hodslavic nebo Vladimír Buldra, vedoucí finančního oboru MÚ Rumburk. Miroslav Matej z MF na tyto dotazy odpověděl, že se neplánuje dorovnání daňových propadů měst a obcí a zdůraznil hlavní princip financování obcí prostřednictvím sdílených daní, a to, že v době růstu rostou daňové příjmy všech složek veřejných rozpočtů, zatímco v době poklesu tyto příjmy proporcionálně klesají. Výkonná ředitelka ujistila všechny tazatele, že se odpovědím bude Svaz věnovat i v příštích číslech svazového časopisu INS, případně i na webu Svazu.

Možnosti národních dotací pro municipality

Blok II otevřela opětovným živým vstupem Klára Dostálová, ministryně pro místní rozvoj, a představila dotační programy jak z Evropy, tak i z domácích zdrojů. Zhruba 1 mld. euro půjde do integrovaného regionálního operačního programu (IROP) z evropských zdrojů. Připojil se i David Pospíšil z MPSV, který popsal vývoj počtu nakažených v zařízeních sociálních služeb i o dotacích na krytí výpadků příjmů těchto zařízení. Ve vypsaném dotačním titulu bylo požádáno o více než 1,1 mld. korun. Upozornil, že nově postavená sociální zařízení by měla být v energetickém pasivu, aby prošla sítím dotačních titulů. Lukáš Vlček, starosta Pacova, a Petr Rys, starosta Bruntálu, popsalí svoje zkušenosti s dotačními tituly. Starosta Vlček velmi ocenil navýšení alokace dotačních titulů, nicméně uvedl, v žádném případě to nepokryje výpadky daňových příjmů.

Marek Rojíček představil projekt Sčítání lidu 2021 – *podrobný článek k tématu viz INS č. 10.*

Proinvestujme se z krize – Národní plán obnovy a evropské finance

V posledním třetím bloku se nejprve slova ujal ekonom Petr Zahradník s otázkou, jaký typ projektu bude vlastně podporován v rámci plánu národní obnovy. Podle něj by se mělo týkat jen témat spojených s koronavirem a jeho dopadů do ekonomiky. Poté se na diskutovanou problematiku zaměřil Petr Osvald, zástupce statutárního města Plzeň pro záležitosti EU. V následující živé debatě uvedl, že evropská politika je postavena na vzájemné debatě, což v současné době příliš nefunguje, všichni před-

stavitelé/úředníci v Bruselu jsou doma na home office a komunikace je tímto do značné míry ztížena. EU vytvořila řadu nových fondů, ale nejsou nastavené nové podmínky. Musíme znát podmínky pro přijatelnost jednotlivých projektů, chybí koordinace na národní úrovni. Jak se proinvestovat z krize, ptal se Petr Osvald, krize potřebuje zakázky, druhým největším zadavatelem veřejným zakázek jsou města obce. Ony ale nemají prostředky na investice. Co potřebuje byznys? Zakázky a ty jsou města a obce schopny podpořit. Potřebují prostředky na přípravu projektů, problém jsou i personální kapacity.

Do diskuze se rovněž zapojila Markéta Vaňková, primátorka Brna, která vnímá jako problém v novém programovém období tematické překryvy jednotlivých dotačních titulů. Konstatovala, že územní partneři nejsou rovnocennými partnery vlády při rozdělování prostředků. Slova se dále ujal Pavel Branda, místostarosta obce Rádlo, a poukázal na důsledky koronavirové epidemie, která ničí přeshraniční spolupráci. Vzněl dotaz na ministra Havlíčka ohledně nevyčerpaných finančních prostředků z programu REACT, zda se dají přesměrovat na nastartování ekonomiky.

Odpovědi na četné dotazy se ujal ministr dopravy a průmyslu Karel Havlíček, který nejdříve poděkoval za pozvání na videokonferenci a poznamenal, že plán národní obnovy je první nástřel k zahájení debaty s Bruselem. Podotkl, že se také musíme podívat i na ostatní zdroje z EU (cca 1 bilion korun) na dalších 10 let. Z národního plánu obnovy nemůžeme udělat trhací kalendář, nicméně územní dimenze bude doplněna.

Krátké shrnutí

Výkonná ředitelka Svazu Radka Vladyková na závěr shrnula všechny tři odborné bloky konference. Nejprve uvedla, že zákon o rozpočtovém určení daní byl sestaven v naprosto jiných podmínkách, než máme nyní. Starostové volají po stabilitě příjmů, chtějí pro své občany zachovat standard 21. století a čerpat peníze z EU efektivně. Města a obce potřebují peníze na kofinancování i na samostatnou působnost.

Národní dotace, které byly tématem druhého bloku, ukazují podle výkonné ředitelky uplatňování státní politiky do území. Svaz připravil jednoduchý přehled na svých webových stránkách.

Ve třetím bloku se mluvilo nejvíce o plánu národní obnovy. Potvrdila slova svých předřečníků, že nejvíce potřeba je koordinace. Souhra dotačních titulů s potřebami území a zjednodušení celého procesu žádostí o dotace, to jsou naše priority.

připravil Jakub Hornek

Na Celostátní finanční konferenci vystupovala a do živé diskuse přispěla řada odborníků, jak je patrné z předcházejícího článku. Někteří nám své příspěvky trochu podrobněji rozpracovali i do našeho zpravodaje. Přečtěte si.

Obce a města jsou partnery, každoročně pro ně vypisujeme desítky dotačních výzev

Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí ČR dlouhodobě podporuje projekty přispívající ke zlepšení životního prostředí. Do obcí a měst posílá ročně miliardy korun z národních zdrojů na projekty, které obcím pomáhají v jejich rozvoji, zlepšují život v obcích a velmi často jim nabízí řešení akutních problémů souvisejících například s nedostatkem vody.

V roce 2015 jsme spolu Ministerstvem životního prostředí připravili Národní program Životní prostředí (NPŽP), šitý na míru především obcím a městům, včetně těch nejmenších, který umožňuje financovat opatření, na něž z různých důvodů nejsou buď vhodné, nebo dostačující prostředky EU v rámci Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). Se zástupci obcí a měst se pravidelně setkáváme a diskutujeme aktuální problémy a potřeby obcí, abychom na ně mohli svými dotačními programy pružně reagovat. Zpětnou vazbu získáváme od starostů i na seminářích, které pro ně každoročně pořádáme. Dobře si uvědomujeme, že bez jejich projektů okolí kolem sebe nezlepšíme, a proto jsou pro nás důležitými partnery.

Každoročně vypisujeme kolem desítky dotačních výzev. Obce v nich mohou žádat o finance na zajištění dostatku pitné vody, čištění odpadních vod, pořízení vozů na alternativní pohon, výsadbu zeleně, rekonstrukci veřejného osvětlení a další projekty. O prostředky mohou obce žádat prakticky kontinuálně. Navíc vyřízení žádosti a získání dotace je daleko snadnější a rychlejší než u dotací EU a v mnoha případech se jedná o nárokové dotace.

Právě zmiňované problémy se suchem, které obce pociťují především v nedostatku kvalitní pitné vody pro občany, aktuálně tíží nejednu obec v ČR. I proto jde do této oblasti v posledních letech nejvíce prostředků. Boj se suchem, zejména pak s jeho dopady, je pro nás zásadní prioritou. Obce a města mohou díky našim dotacím například vybudovat nový zdroj pitné vody nebo posílit stávající, mohou si vybudovat přiváděč pitné vody ze sousední obce. Jen za poslední čtyři roky jsme podpořili 462 projektů částkou 523 milionů korun a pro 300 tisíc lidí zajistili napojení na kvalitní pitnou vodu. Výše dotace se může vyšplhat až na 3 miliony korun. Krom této podpory jsme v letošním roce schválili pod-

poru na větší projekty řešící stavbu vodovodů, úpraven vod, dálkových přiváděčů, a to konkrétně 70 projektů s dotací 885 milionů korun.

Vedle pitné vody řešíme i čištění té špinavé. Obcím nabízíme dotace na budování domovních čistíren odpadních vod. V březnu byla vyhlášena již třetí výzva a ukazuje se, že se jedná o více než vhodnou alternativu k centrálnímu řešení, které je v řadě případů pro malé obce s rozptýlenou zástavbou, zejména s ohledem na investiční a provozní náklady, nemožné realizovat. Přes 220 milionů na nové domovní čistírny jsme poslali už do 50 obcí a další projekty posuzujeme. Snažíme se na našich seminářích bourat i některé mýty, které jsou u tohoto způsobu řešení odpadních vod rozšířené, a těší nás, že se nám to daří. O příspěvek na jejich výstavbu, který se pohybuje v rozmezí od 100 do 240 tisíc, žádají obce, čistírny pak instalují přímo u jednotlivých nemovitostí. Je to velice efektivní a ekonomické řešení. Kromě čisté vody a nižších nákladů pro občany přináší soustava další velký benefit, vyčištěná voda může totiž zásakem posilovat vodu podzemní.

Samozřejmě myslíme i na podporu projektů, kde naopak centrální řešení je to nejvýhodnější a požadované legislativou. Jen za poslední dva roky jsme podpořili z NPŽP v této oblasti 265 projektů dotací ve výši 8,5 miliardy korun, neboť prostředky EU v OPŽP na tuto oblast byly rozebrány již před 3 lety.

Velkou roli ve zlepšování prostředí ve městech a obcích hrají bezpochyby také stromy a městská zeleň. Pomáhají předcházet vzniku tepelných ostrovů, zvlhčují a čistí vzduch a mají i důležitou estetickou funkci. Na jejich výsadbu nabízíme od loňského roku dotaci až 250 tisíc korun. O podporu

si stihlo požádat už přes 750 zájemců, z toho drtivá většina jsou právě obce a města. Díky nim vyroste po celé ČR 28 tisíc nových stromů. Výsadbu a obnovu městské zeleně financujeme i z evropských zdrojů prostřednictvím OPŽP, kde ale cílíme na rozsáhlejší výsadby a revitalizace veřejných prostor. Prostředky v NPŽP jsou naopak určeny na menší komunitní výsadby. Z prostředků SFŽP jsme na tento program vyčlenili celkem 200 milionů korun a ohlas ze strany veřejnosti je mimořádný. I to byl důvod, proč jsme museli alokaci programu letos na jaře zdvojnásobit.

S blížícím se startem nového OPŽP v příštím roce jsme se zaměřili v oblasti boje se suchem na iniciaci investičních projektů, které budou následně financovány ze zdrojů EU. Nabízíme podporu z NPŽP na kompletní projektovou přípravu vodo hospodářských projektů – vodovodů a kanalizací, na opatření řešící zadržování vody v krajině a hospodaření se srážkovou vodou ve městech a obcích. **Obcím zafinancujeme kompletní dokumentaci, tzn. počáteční podkladové studie, jako například geologický či hydrogeologický průzkum, odborný posudek, dále projektovou i zadávací dokumentaci. Dotace pokryje až 90 % výdajů a vyšplhat se může na částku 5 milionů korun. Peníze obcím navíc poskytneme zálohově a teprve po doložení skutečných výdajů bude provedeno vyúčtování dotace.**

Veškeré informace jak k národním, tak evropským dotacím, naleznou obce na webových stránkách SFŽP www.sfzp.cz a v našem měsíčním zpravodaji Priorita. Využít lze i bezplatnou informační linku 800 260 500, případně navštívit naše krajská pracoviště.

Ing. Petr Valdman
ředitel SFŽP

Ministerstvo vnitra přidá obcím na výkon státní správy 386 milionů Kč

Příspěvek na výkon státní správy nebyl, navzdory mnohým úsporným opatřením, nijak ovlivněn a podle plánů Ministerstva vnitra poroste. Obce mohou počítat s navýšením plateb za provedené úkony.

Vládou schválená verze státního rozpočtu počítá pro obce s rozdělením 10,25 mld. Kč. To je o 386 mil. Kč více než v předešlém roce. Výslednou částku tvoří, jako obvykle, součet plateb dle působnosti obce (zde dosáhla valorizace průměrně 4,28%) a skutečně provedených úkonů – tzv. výkonové platby. Výše jednotlivých plateb vázaných na úkon se odvíjí od jejich personální a časové náročnosti.

Novinkou v příspěvku na rok 2021 je platba 338 Kč za každé zpracované živnostenské avízo, tj. změnu a doplnění údajů ze základních registrů a určených informačních systémů v agendě živnostenského podnikání. Celkově půjde obcím ORP v rámci této agendy 175 milionů Kč. Tato částka doplní finance, které obce s rozšířenou působností dostávají v obecné části příspěvku. Změna se dotkne i agendy občanských průkazů. K výkonové platbě za zpracovanou žádost o vydání OP se přidá další platba 35 Kč za aktivaci elektronického čipu, který svým uživatelům přináší řadu výhod při komunikaci se státní správou. Motivační platba podpoří aktivní propagaci elektronického čipu ze strany pracovníků úřadu, a je tak dalším krokem k proklientsky orientovanému úřadu.

Ministerstvo vnitra v letošním roce také sjednotilo metodiku pro kalkulaci výkonových plateb. Výše procentní valorizace se

Změna výše částek vyplacených v rámci příspěvku za jednotlivé úkony

Úkony / rok	2020	2021
Přijetí žádosti o vydání občanského nebo řidičského průkazu	115 Kč	139 Kč
Aktivace elektronického čipu při vyzvednutí občanského průkazu	-	35 Kč
Vydání závazného stanoviska orgánu územního plánování	2 477 Kč	2 706 Kč
Úkony v rámci Jednotného kontaktního místa	jednotlivá pásma valorizována o 4,28 %	
Zpracování avíza živnostenského úřadu	-	338 Kč
Příspěvek na veřejného opatrovníka	29 000 Kč	30 500 Kč
Zápis do knihy narození	690 Kč	741 Kč
Zápis do knihy manželství, knihy partnerství	2 760 Kč	2 964 Kč
Zápis do knihy úmrtí	920 Kč	988 Kč
Souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství	209 Kč	247 Kč

proto může podle druhu agendy lišit, přesto dojde ke zvýšení všech částek a jejich celkový objem dosáhne 978 mil. Kč. Změny se tak po 5 letech dočká i agenda veřejného opatrovnictví. Zde se platba na každého opatrovance zvýší z 29 tis. na 30,5 tis. Kč.

Aktuální a užitečné informace k příspěvku

Na webu Ministerstva vnitra je v sekci veřejná správa již nyní zveřej-

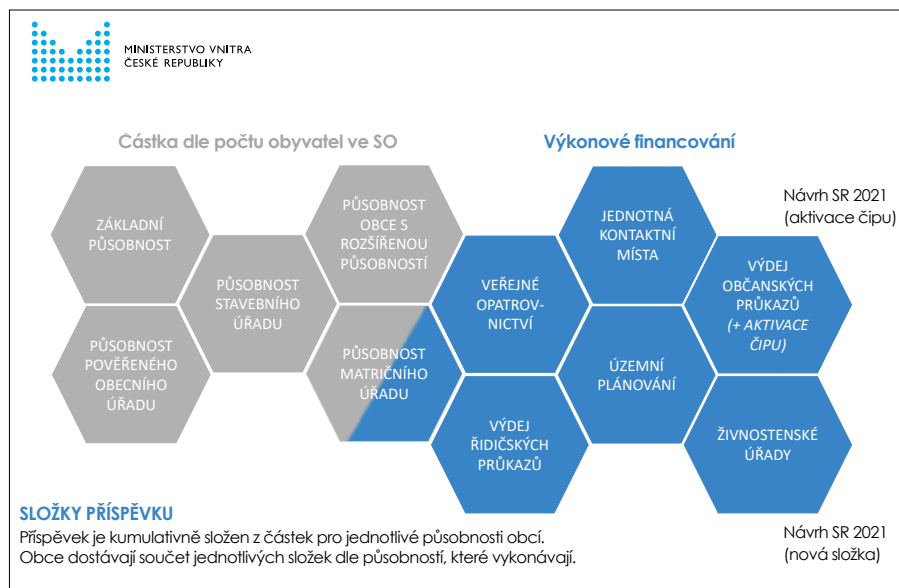

On-line jednání CFK se účastnil Ing. Mgr. David Sláma

něn detailní návrh příspěvku. Jeho interaktivní verze přehledně zobrazující každou obec je také přístupná na www.prispevekobce.cz. Na tomto webu je také k dispozici řada různých užitečných metodik včetně příručky s praktickými komentáři a návody, jak příspěvku rozumět a jak s ním pracovat. Závěrem je třeba připomenout správné a včasné vykazování statistických údajů,

na kterých závisí výše příspěvku. Ministerstvo vnitra každoročně eviduje několik požadavků na dodatečné doplnění podkladů pro výpočet, které přicházejí od starostů a tajemníků. Lhůty pro vykazování údajů přitom bývají zpravidla v délce několika týdnů až měsíců, po kterých následuje ještě krátká doba vyhodnocování. Celé toto období je koncentrováno do jarních měsíců vzhledem k harmonogramu přípravy státního rozpočtu. Po uzavření podkladů pro státní rozpočet již ale není možné cokoliv doplňovat.

Finální podoba příspěvku musí být schválena v Poslanecké sněmovně v rámci zákona o státním rozpočtu na rok 2021, to lze očekávat v první polovině prosince.

Státní rozpočet 2021 z pohledu municipalit a možná budoucnost RUD

Letošní rok je velmi obtížný jak pro samosprávy, tak i pro celou státní správu. Začátkem ledna si nikdo asi nedokázal představit, jaká nejistota a omezení budou každodenním průvodcem našeho života. Týká se to samozřejmě i vývoje rozpočtů a financování samospráv. V současné době je velmi obtížná jakákoliv predikce vývoje daňových příjmů. Jedinou jistotou je vlastně nejistota.

V takovém prostředí podnikat nějaké kruciólní změny v daňovém systému evidentně dopadající negativně na vývoj daňových příjmů, považují za velké riziko a fakticky upřednostňování krátkodobě velmi sporných politických efektů před racionálním chováním. Tady je na místě naproti tomu naopak vyzvednout racionalitu chování obecních i krajských samospráv.

Návrh státního rozpočtu na příští rok byl již odeslán Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk 1067, a to se schodkem 320 mld. Kč. Tento rozpočet vychází z predikce růstu HDP v příštím roce o 3,9%. Samozřejmě je třeba vždy k tomu dodat, že letos se HDP propadne o zhruba 6,6%. Ve vztahu k územním financím návrh rozpočtu počítá se zvýšením příspěvku na státní správu včetně těch výkonových složek uplatňovaných u jednotlivých částí státní správy vykonávané obcemi zhruba o 4,3%. Vývoj výše příspěvku na státní správu od roku 2015 sice svědčí o významném nárůstu výše příspěvku, ale nesmíme zapomenout, že v letech 2009 a 2010 se snížil státní příspěvek na výkon státní správy o 17,1%. Tedy v porovnání roku 2008 a návrhu rozpočtu na příští rok to takový nárůst není. V zásadě se nepokryl ani nárůst osobních nákladů.

Ministerstvo financí v zářijové predikci daňových příjmů počítá letos s poklesem výnosů ze sdílených daní bez daně z nemovitých věcí a daně placené obcemi a kraji z loňských 205,3 mld. Kč na 186,3 mld. Kč u obcí a ze 76,4 mld. Kč na 69,3 mld. Kč u krajů. Návrh rozpočtu počítá s navýšením daňových výnosů u obcí oproti očekávané letošní skutečnosti na 197,8 mld. Kč a u krajů na 73,6 mld. Kč. Můžeme však asi

dlouze diskutovat, jaký bude skutečný vývoj. V rámci racionální úvahy bychom mohli počítat snad s tím, že v příštím roce by se daňové výnosy měly a mohly pohybovat minimálně na úrovni roku 2018. To konečnou vyplývá i z letošního plnění sdílených daňových výnosů.

V letošním roce dochází poprvé v novodobé historii rozpočtového určení daní ke dvěma hrubým, nevizovaným a neočekávaným zásahům do autonomního vývoje daňových výnosů u obcí a krajů v průběhu roku. Tyto zásahy se týkají způsobu výplaty tzv. kompenzačního bonusu. Pohybujeme se, jak několikrát uvedla ministryně financí, sice v bezprecedentní situaci, ale to neznamená, že budeme nad rámec poklesu daňových výnosů obcí a krajů zaviněných krizí ještě nepřímou uměle vstupovat do systému rozpočtového určení daní a již vybrané sdílené daně za účelem financování kompenzačních bonusů vracet fakticky mimo oficiální rozpočtové výdaje. Pokud se to učinilo, pak musí následovat jediné – tento umělý zásah na vrub výdajů státního rozpočtu obcím a krajům kompenzovat. U obcí se nakonec jednorázový příspěvek, jehož prosazení inicioval Senát, vyšplhal na 1250 Kč pro obyvatele obcí. Pokud dnes Ministerstvo financí mluví o velkorysé kompenzaci, z velké části si za to může samo. Předpokládalo mnohem větší dopad do veřejných rozpočtů – v součtu zhruba 45 mld. Kč, než je skutečnost spojená s vyplácením kompenzačních bonusů.

Ve čtvrtek 29. listopadu navrhl také Senát na základě aktualizovaných údajů kompenzace pro kraje ve výši 300 Kč na obyvatele. Uvidíme, jak zareaguje Poslanecká sněmovna.

Co se za ten necelý jeden rok změnilo? Kromě těchto velmi kontroverzních a necitlivých, byť dočasných zásahů do samostatného systému rozpočtového určení daní, ta-

ké mnoho velmi výrazných změn do daňového systému, které s výjimkou zrušení daně z nabytí nemovitých věcí mají dopad do rozpočtového určení daňových výnosů územních samospráv. Tyto změny probíhají mnohdy velmi nahodile, aniž by se někdo vážně zamýšlel, že přináší negativní dopady do rozpočtů krajů a obcí. Nelze sice každý drobnější detail v pohybu daňových sazeb kompenzovat v rozpočtovém určení daní, ale v případě řetězení těchto změn už to musí být vždy spojeno s úpravou RUD.

Možná budoucnost RUD

K možné budoucnosti RUD bych si dovolil dodat, že změny, které nedávno prošly ve Sněmovně, a to například v souvislosti se zavedením paušální daně nebo dokonce snad v případě zrušení tzv. superhrubé mzdy, evidentně vyžadují novelu rozpočtového určení daní. V tom prvním případě je to i ve spojení s tím, že institut paušální daně v RUD neexistuje. Připojený zákon o RUD tedy obsahuje nezbytnou úpravu v této věci. Bohužel zůstává při nelogičnosti úpravy z roku 2016, kdy v souvislosti se zrušením tzv. motivace u výnosu daně z příjmů fyzických osob placené poplat-

níky na základě daňového přiznání si stát 30 % automaticky potichu a neseriózně přisvojil do státního rozpočtu. To je třeba v souvislosti s paušální daní napravit a zavést jednotný systém sdílení u všech typů daně z příjmů fyzických osob. Jsem připraven takový návrh podat a intenzivně o tom s ministerstvem financí jednat.

K daňovému balíčku

V nedávných dnech prošel druhým čtením tzv. daňový balíček. Andrej Babiš jako poslanec načel v Poslanecké sněmovně pozměňovací návrh ke zrušení superhrubé

mzdy a stanovení dvou daňových sazeb 15 % a 23 % z hrubé mzdy. To má samozřejmě velký dopad na rozpočty. V důvodové zprávě vyčíslil dopad na daň z příjmu fyzických osob 85,3 mld. Kč a i po započtení vyšší spotřeby na straně DPH ten dopad do veřejných rozpočtů činí 79,2 mld. Kč. V případě obcí je to 20,1 mld. Kč a krajů 7,6 mld. Kč. To jsou všechno neuvěřitelně amatérské pokusy, které mohou zcela rozvrátit veřejné finance. Je neuvěřitelné, že to dělá premiér této vlády s vědomím Ministerstva financí, které by mělo být na prvním místě strážcem státní pokladny. Dnes je módní tvrdit, že se musíme z krize proinvestovat, že musíme

pumpovat peníze do ekonomiky, zvyšovat spotřebu. Pamatuji si na slova zvěčnělého ministra financí a dlouholetého náměstka ministra financí Eduarda Janoty, mimochodem pravidelného účastníka finanční konference, že každý máme jen jeden žaludek a ne deset žaludků. Snaha povzbudit ekonomiku v dobách krize musí být vždy spojena se zodpovědností v dobách ekonomického růstu. Bohužel to druhé se úrovni státního rozpočtu nějak nedaří.

*Ing. Vladislav Vilímeč
senátor
předseda Finanční komise Svazu*

Komentář k tématu státního rozpočtu na rok 2021 a k možné budoucnosti RUD poskytla také ministryně financí Alena Schillerová

Návrh státního rozpočtu na příští rok přináší rekordní investice do budoucnosti České republiky. Abychom pomohli ekonomiku rozhybat, navyšujeme výdaje na investice na rekordních 187 mld. Kč. I nadále přitom zůstává naší prioritou rozvoj měst a obcí. Chceme zde zvyšovat kvalitu života, dostupnost veřejných služeb a nabízet dostatek práce. Chceme také zabezpečit příznivé životní prostředí i perspektivu pro mladé lidi. Zajištění místního rozvoje závisí na obcích a městech. Proto mají mít dostatek prostředků pro jeho dosahování.

Už letos vláda přijala celou řadu opatření, aby městům a obcím vykompenzovala pokles daňových příjmů kvůli dopadům pandemie. Ať už jde o jednorázový kompenzační příspěvek 1 250 Kč na obyvatele v celkovém objemu 13,4 mld. Kč nebo o významné navýšení dotačních titulů o téměř 30 mld. Kč. Například program Ministerstva financí na opravy škol a školek jsme posílili o 3,1 mld. Kč. Dalších 660 mil. Kč navíc jsme vyčlenili na opravy objektů či bytů v majetku obcí, 2,6 mld. Kč putovalo na vodoohodářské projekty a 3,8 mld. Kč na investice do majetku obcí.

Obce a města budou mít letos i příští rok dostatek finančních prostředků na realizaci svých investičních aktivit. Jejich příjmy dlouhodobě rostou, jen mezi roky 2011 a 2019 stouply celkové daňové příjmy obcí o 103,3 mld. Kč. Za loňský rok pak příjmy z daní přesáhly částku 245 mld. Kč. Jejich hospodaření již osmým rokem po sobě skončilo v přebytku. Za rok 2019 to bylo téměř 32 mld. Kč, což je historicky druhý nejlepší výsledek. Za období 2011 až 2019 se zůstatky obcí na bankovních účtech zhruba

ztrojnásobily, vzrostly celkově o 162 mld. Kč na 174,2 mld. Kč. Jejich trvale rostoucí trend svědčí o jejich příznivé finanční situaci a skvělém hospodaření. A díky tomu mohou bez obav investovat do svého rozvoje.

Investice jsou motorem ekonomiky, proto se na nich musejí podílet také samosprávy. Investicemi podpoří hospodářský rozvoj nejen svého regionu, ale i celé České republiky. Pojďme proto investovat společně. Stát i obce. Pojďme stavět, kopat, opravovat, investovat do oblastí infrastruktury, úprav veřejných prostranství, životního prostředí, zdravotnictví, školství a digitalizace.

Můžeme si to dovolit. Česká republika jako celek – stát, kraje a obce – má jedny z nejlepších veřejných financí v rámci Evropské unie. V roce 2019 – před koronavirem – jsme měli zadlužení na úrovni 30,8 % HDP a měli jsme 4. nejnižší dluh v EU. Také v letošním roce podle říjnové notifikace Eurostatu zůstaneme na čtvrtém místě, byť se zadlužení zvýší na cca 39,4 %. Potvrzuje to i aktuální predikce Mezinárodního měnového fondu.

Mohu obce ujistit, že nechystáme žádné změny v nastavení rozpočtového určení daní v jejich neprospěch. V této době musíme táhnout za jeden provaz. Nebudeme příjmy samospráv krátit, ale naopak navyšovat peníze na dotační tituly a právě na investice, které potřebujeme pro překonání krize. Neztrácejme prosím víru v blízký restart této země a v naši budoucí prosperitu. Koronavirus jsme porazili jednou, porazíme ho i podruhé.

Národní dotační tituly MMR pro municipality

Stejně jako minulé roky, také pro rok 2021 počítá Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) s vyhlášením dotačních titulů, které jsou určeny pro obce a města. V důsledku pandemie SARS-CoV-2, která má silný dopad na rozpočty municipalit, chce MMR pomocí svých národních dotačních titulů podpořit zejména hmotné investice obcí a měst.

V červnu 2020 schválila vláda ČR uvolnění finančních prostředků ve výši 3,8 mld. Kč do kapitoly MMR, které budou využity pro programové financování. Největší podíl ve výši 2,6 mld. Kč byl použit pro posílení programu **Podpora rozvoje regionů 2019+**, kde bývá každý rok velká poptávka municipalit. S navýšením finančních prostředků pro program byla současně prodloužena i realizace programu, a to až do roku 2024.

V současné době, s příjmem žádostí do 21. prosince 2020, je vyhlášeno největší množství výzev v programu Podpora rozvoje regionů 2019+. Pro obce do 3 tisíc obyvatel jsou vyhlášeny pro obce známé výzvy na podporu obnovy místních komunikací, sportovní a dopravní infrastruktury, rekonstrukce a přestavby veřejných budov, dostupnosti služeb, venkovské spolupráce až po podporu vítěze soutěže Vesnice roku. Cílem výzev je zejména zvýšení kvality života obyvatel a zvýšení atraktivity obecních prostor. Pro obce a města od 3–10 tisíc obyvatel a nad 10 tisíc obyvatel byly vypsány výzvy na obnovu místních komunikací a sportovní infrastruktury.

Obce a města mohou rovněž podávat žádosti o poskytnutí dotace na podporu in-

vestičních a neinvestičních záměrů z dotačních titulů **Odstraňování bariér v budovách domů s pečovatelskou službou a v budovách obecních a městských úřadů**. Zároveň mohou municipality využít podpory z podprogramu **Euroklíč**, jehož cílem je zajistit osobám se sníženou schopností pohybu rychlou dostupnost všech veřejných a sociálních zařízení. Příjem žádostí pro oba dotační tituly bude ukončen 8. ledna 2021.

V oblasti demolic budov vyhlásilo ministerstvo dvě výzvy. Jedná se o podporu **demolic budov v sociálně vyloučených lokalitách na území Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje** a podporu **demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách na zbylém území ČR**. Maximální výše dotace může činit až 70% způsobilých výdajů.

Do konce roku plánuje vyhlásit MMR ještě výzvu v oblasti **cestovního ruchu** a podpory **bydlení**. V oblasti cestovního ruchu se počítá s podporou marketingových ak-

On-line jednání CFK se účastnila ministryně Ing. Klára Dostálová

tivit a rozvoje základní a doprovodné infrastruktury. V oblasti podpory bydlení se počítá s vyhlášením dotačních titulů **Pečovatelský byt, Komunitní dům pro seniory**, a dále pak do podprogramu **Technická infrastruktura a Bytové domy bez bariér**.

Větší změnou pro obce a města bude převod podprogramu **Podpora regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití**

z MMR na Státní fond podpory investic (SFPI). Tento podprogram je zaměřen na objekty typu brownfieldů, jejichž následné využití bude sloužit široké veřejnosti. Výzva je plánovaná ze strany SFPI na leden 2021 jako kombinace dotace a úvěrů s mírou podpory odlišenou na základě Strategie regionálního rozvoje 21+.

Aktuální seznam vyhlášených výzev dotačních titulů včetně konkrétních podmínek najdete na webových stránkách www.mmr.cz a www.sfpi.cz.

Ing. Vilém Frček, DiS.
Odbor komunikace, MMR

Děkujeme všem vystupujícím v on-line diskusi na Celostátní finanční konferenci, kteří nám své podrobnější vyjádření zaslali i formou příspěvku do našeho zpravodaje.

Svaz měst a obcí děkuje generálnímu partnerovi ČEZ ESCO i hlavnímu partnerovi České spořitelně za podporu.

GENERÁLNÍ PARTNER

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

ČESKÁ spořitelna

VYZÝVÁME VLÁDU A ZÁKONODÁRCE:

Nahrad'te nám výpadky, které nám stát způsobil zrušením superhrubé mzdy a schválením kompenzačního bonusu

Svaz spolu se Sdružením místních samospráv, Národní sítí místních akčních skupin, hl. m. Praha a hejtmany Pardubického, Libereckého, Olomouckého, Jihomoravského, Královéhradeckého a Moravskoslezského kraje podepsali 13. listopadu 2020 společné prohlášení adresované vládě a Parlamentu. Vyjadřují v něm nesouhlas s dopady zrušení tzv. superhrubé mzdy a obnoveného kompenzačního bonusu na samosprávy a žádaly o poskytnutí adekvátních náhrad úpravou rozpočtového určení daní (RUD) a poskytnutím jednorázového příspěvku za celkově uhrazené kompenzační platby.

Celkové dopady zrušení superhrubé mzdy a zavedení kompenzačního bonusu jsou dle kvalifikovaných odhadů -30 mld. Kč na obce a -11 mld. Kč na kraje. Podle předsedy Svazu Františka Lukla bude ohroženo kofinancování projektů a samozřejmě dojde k výraznému utlumení investičních aktivit samospráv. Proto samosprávy žádají Parlament a vládu o souběžnou úpravu RUD a poskytnutí náhrady za celkově vyplacené platby kompenzačního bonusu jednorázovým příspěvkem do 3 měsíců po ukončení kompenzačního období.

Vyjádřil se i primátor Prahy Zdeněk Hřib. „Tuto výzvu vládě a Parlamentu pohotově podpořilo na svém jednání i Zastupitelstvo hlavního města Prahy. Opatření v souvislosti s pandemií nemoci covid-19 způsobila už nyní významný výpadek příjmů pro náš rozpočet. Návrhy, které jsou nyní ve sněmovně, povedou jen u našeho města k trvalému výpadku několika miliard každý rok. Nemůžeme této situaci nečinně přihlížet a riskovat, že v našem případě například nebudeme moci pokračovat ve stavbě metra D, rekonstrukci Václavského náměstí nebo výstavbě potřebných nových škol a školek.“

zí. Nyní se ovšem můžeme dostat do situace, že nebudeme mít nejen na nové projekty, ale ani na prostý provoz. Krajům hrozí meziroční pokles příjmů až o 20 %. A to musíme dokončit investice rozběhlé, spolufinancovat a předfinancovat schválené projekty z EU a máme chystat nové. Z čeho? Opravdu je situace kritická.“

Dne 23. listopadu se zmíněné organizace ve věci záchrany obecních a krajských rozpočtů obrátily na Senát. Jejich zástupci s horní komorou Parlamentu následující den zahájili jednání o opatřeních, která by ještě totální rozklad obecních a krajských rozpočtů mohla zvrátit.

Senátoři vždy přistupovali k námětům či návrhům zástupců samospráv zcela zodpovědně a s rozumem. Diskuze se mezi nimi vedly ve věcné rovině, proto se i teď k nim logicky obrátili o radu a pomoc. Je potřebné a nutné společně s nimi hledat taková řešení, která ponechají co nejvíce peněz v peněženkách občanům a zároveň neohrozí financování obecních či krajských investic. Každý líc má i svůj rub a snížení daní s sebou nese nebezpečí zdražování. Zdražování místních poplatků, jako jsou například daň z nemovitosti nebo popelnice. Tiskárnu na peníze města, obce ani kraje nemají a veřejné sbírky na dostavbu školy nebo sekání trávy asi taky nebudou to správné řešení.

Stanislav Polčák, předseda Sdružení místních samospráv, doplnil, že v kombinaci se zvýšením odpočitatelných položek a zrušením superhrubé mzdy budou tyto návrhy znamenat trvalý pokles daňových příjmů obcí i krajů ve výši deseti procent. Celkem pro obce přináší propad v jejich rozpočtech -25 mld. Kč. Dosud žádný schválený zákon neměl na rozpočty samospráv takto negativní a skokový efekt.

Za kraje se k vyjádření přidal Martin Netolický, hejtmán Pardubického kraje. „Skutečně bje-me na poplach. Byli jsme první, kdo zjara říkal, že se musíme z krize proinvestovat. Že hejtmani i starostové jsou tak říkajíc "na značkách" a pomohou státu zvýšit spotřebu veřejného sektoru, aby naše hospodářství zvládlo ten obrovský tlak způsobený koronavirovou kri-

čerpáno z tiskové zprávy

Církev jako partner obcí

Církev je správcem obrovského kulturního dědictví. Avšak sama sobě musí poctivě přiznat, že její ekonomické ani lidské síly – i přes podporu státu a samospráv – nestačí k tomu, aby je v neztenčené podobě dokázala uchovat pro další generace. Znamená to snad, že toto bohatství bude ztraceno? Rozhodně ne. Otevírá se tu významný prostor pro oboustranně prospěšnou spolupráci mezi církví a obcemi.

Co s nevyužívanými kostely?

Jak zachovat kulturní bohatství, které máme v našich kostelích a farách a zároveň nezavalit kněze péčí o tyto objekty, a nezaměnit tak poslání duchovního za práci údržbáře? To je problém, který dnes před církví – a to zdaleka nejen v pražské arcidiecézi – stojí.

Nejmarkantněji se projevuje při péči o ohromné množství kostelů, které ani při nejlepší vůli nedokážeme využít. Tento neutěšený stav má historickou příčinu, jež svými kořeny sahá až do dob Josefa II. Osvícenský panovník tehdy kněze využíval pro nejrůznější služby, které bezprostředně nesouvisely s jejich duchovním posláním, od správců matrik až po oznamovatele různých vládních nařízení, a tak potřeboval, aby lidé do kostela neputovali déle než hodinu pěší chůzí. Vznikla tak mimořádně hustá síť kostelů, kterou už dnes, ve 21. století, kdy většina lidí bydlí ve městech a dopravní spojení je neuvěřitelně rychlé, nejsme schopni využívat. Jen v pražské arcidiecézi, kde máme přes tisíc kostelů, to platí o desítkách z nich. Co si tedy s tolika nevyužívanými kostely počít? Jak využít jejich často centrálního postavení v obcích a jejich kulturní hodnoty?

Již dnes máme vynikající zkušenost s mnoha obcemi, které dokázaly dát těmto místům smysluplnou náplň: pořádají zde koncerty, výstavy i jiné kulturní akce, které

život v obci obohacují a zpříjemňují. K potřebám věřících jsou navíc v těchto obcích vstřícní, takže pořádání bohoslužeb umožňují, kdykoliv o to místní křesťané požádají. To je cesta, kterou chceme i do budoucna jít; **nevyužívané kostely jsme ochotni těmto obcím bezplatně převádět.**

Co s nevyužívanými farami?

Kromě kostelů existují převážně na venkově desítky bývalých far a dalších budov, pro které musíme ve spolupráci s místními občany rovněž hledat rozumné využití. V současné době disponujeme v pražské arcidiecézi zhruba dvěma stovkami takových budov a ohledně jejich další budoucnosti jsme si je pracovními rozdělili do tří kategorií. Objekty, které jsou pro život farnosti nepostradatelné: ty si ponecháme. Druhou kategorií představují budovy, jež nejsou z hlediska fungování farnosti zá-

sadní: takové lze dlouhodobě pronajímat. A konečně jsou tu stavby, které pro farnosti nejsou důležité a z dlouhodobého hlediska by pro jejich život byly dokonce zátěží: ty chceme prodat. Prodeje, stejně jako dlouhodobé pronájmy přitom musí probíhat transparentně, na trhu nemovitostí, veřejnou nabídkou. I zde vnímáme, že jsou pro nás obce nejvýznamnějšími partnery.

Na obce chceme převádět i hřbitovy

Výčet našich závazků by nebyl úplný, kdybych nezmínil i problematiku hřbitovů, jež jsou v našem vlastnictví. I zde platí, že se ukazuje jako moudré tato místa posledního odpočinku bezplatně převádět na ty, kdo je odpovědně spravují, tedy na obce.

Církev se širokou nabídkou

Život církve v pražské arcidiecézi je velice rozmanitý. Od charitativních projektů, přes školství a podporu rodin, dětí a seniorů až po nejrůznější duchovní programy. Také průměrný věk aktivních návštěvníků bohoslužeb (43 let) svědčí o aktivní církvi. Avšak způsob života společnosti se mění, proto jsou aktuální i výše zmíněné otázky a nastíněné kroky.

Mons. Jan Balík
generální vikář pražského arcibiskupství
www.apha.cz

Chcete podpořit turistiku, podnikatele nebo kulturu ve vaší obci? Zkuste otevřená data!

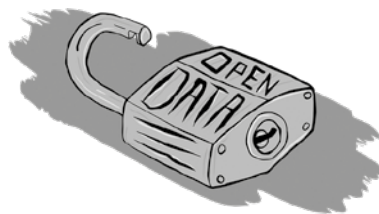
Dnešní svět si již bez výměny informací a dat nelze představit. Data jsou základní surovinou pro mnoho oborů lidské činnosti a jejich význam se stále zvětšuje. Data slouží nejen jako základ pro nejrůznější analýzy nebo poskytování informací, ale v poslední době výrazně roste poptávka i po datech, která mají konkrétní praktické uplatnění při vzniku aplikací a služeb. Také obce a města disponují takovým typem dat. Pokud tato data poskytnou veřejnosti ve formátu otevřených dat, významně tím zvýší potenciál jejich dalšího využití a zhodnocení.

Co se vlastně skrývá za pojmem otevřená data?

Data jsou považována za „otevřená“, pokud je může někdo znovu použít, upravit nebo dále distribuovat bez jakéhokoliv omezení. Aby se usnadnilo opětovné použití, je třeba data zpřístupnit ve strojově čitelném formátu a podle určitých pravidel, tzn. jako strukturovaná data. Otevřená data, na která se vztahuje ochrana autorských práv, se obvykle zpřístupňují na základě bezplatné licence na autorská práva, která uživatelům data umožňuje volně upravovat a znovu šířit. Jedná se o již existující informace, které jsou zpřístupňovány široké veřejnosti.

Již více než před deseti lety začaly s publikací otevřených dat první úřady státní správy a samosprávy v různých zemích světa. Tehdy šlo především o transparentnost a nastavení spolupráce mezi politiky, veřejnými orgány, soukromými podniky a občany pomocí „otevření“ dat veřejné správy. Transparentnost a otevřené vládnutí jsou stále významnou společenskou hodnotou, nicméně otevřená data mají dnes mnohem širší uplatnění a lze pomocí nich řešit i zcela konkrétní problémy, a to i na úrovni samosprávy.

Jako příklad můžeme uvést potřebu obce znovu oživit turistiku, společenský život v obci a podpořit drobné podnikatele. Jak dostat informace o turistických cílech, konaných kulturních akcích nebo provozovných podnikatelů k široké veřejnosti? V dnešní době prodchnuté informačními technologiemi si stále více občanů všech generací včetně seniorů běžně vyhledává informace na internetu pomocí počítačů a chytrých telefonů. Je tedy žádoucí požadované informace na internetu zpřístupnit. Jistě ale není cílem obce a ani v jejích možnostech, aby sama vyvíjela webové aplikace pro vyhledávání informací nebo webové mapy, ve kterých by požadované informace byly zpřístupněny

a vizualizovány. Takové aplikace a mapy už totiž existují, je jich celá řada a vlastně stačí do nich příslušné požadované informace jen doplnit.

Jak ale zařídit, aby nebylo potřeba vstupní data o turistických cílech či kulturních akcích pro každou aplikaci zvlášť ručně zpracovávat a pracně připravovat? Nejjednodušší cesta je zveřejnit požadované informace jako otevřená data, tedy ve strukturované a strojově čitelné podobě. Pokud navíc poskytovatel dat přizpůsobí svá data předem dohodnutým pravidlům formátu a struktury dat, tzv. otevřeným formálním normám, pak data získají potenciál skutečně širokého využití (např. mohou být propojena i s jinými daty) a jejich hodnota významně vzroste. Především však data mohou snadno použít bez dodatečné pracné úpravy tvůrci a provozovatelé aplikací. Ušetří se i mnoho práce samotnému poskytovateli dat – data vy publikuje pouze jednou. Největší užitek ale pocítí koncový uživatel – občan, který prostřednictvím aplikace najde své hledané informace.

Jak publikovat otevřená data? Naučte se to na online školení!

Problematiku otevřených dat v ČR zastřešuje Ministerstvo vnitra, které vytváří potřebné standardy, návody a metodiky nutné pro jejich snadnou implementaci v organizacích a také zajišťuje potřebné vzdělávání a podporu. Zájemci o publikaci otevřených dat najdou vysvětlení základních pojmů, související legislativu a také všechny postupy

týkající se publikace dat na **Portále otevřených dat** <https://data.gov.cz/>.

Významnou součástí aktivit Ministerstva vnitra jsou **školení** zaměřená na budování znalostního základu v organizacích veřejné správy a **workshopy** věnované praktickým dovednostem nutným pro publikaci otevřených dat. Ministerstvo také poskytuje **podporu a poradenství** pro nastavení procesu publikace dat v konkrétní organizaci i při samotné publikaci dat. Všechny **tyto služby jsou poskytovány zdarma**.

Většina uvedených aktivit byla původně vázána na prezenční formu, avšak stávající omezení aktivit ve společnosti si vynutila rozšíření forem poskytovaných služeb. Proto budou **od prosince 2020 školení „Úvod do otevřených dat“ realizována ve formě online videokonference s lektorem**, vždy každý první a třetí čtvrtek v měsíci od 9:00 hod. s dobou trvání až 4 hodiny. Účastníci školení obdrží certifikát o účasti. **Podrobnosti a přihlašovací formulář lze najít na webu pro poskytovatele otevřených dat v sekci vzdělávání** <https://opendata.gov.cz/edu:online>.

Workshopy jsou v současné době rovněž pořádány formou videokonference, konkrétní termíny a účastníky je nutné dohodnout pomocí kontaktního mailu otvorenadata@mvcz.cz. Poradenství je poskytováno všemi dostupnými způsoby (e-mail, telefon, online videokonference).

Snahou ministerstva je poskytnout všem zájemcům o otevřená data co největší podporu. V průběhu roku 2021 budou zpřístupněna samo-vzdělávací online školení na portále otevřených dat. Je to další z cest, jak vzdělávání v oblasti otevřených dat organizacím usnadnit.

Marie Vítová Dušková, Drahomír Chocholatý

Tento článek vznikl v rámci projektu „Rozvoj datových politik v oblasti zlepšování kvality a interoperability dat veřejné správy“ OPZ č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0013983, který zastřešuje Odbor Hlavního architekta eGovernmentu, Ministerstvo vnitra ČR.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Přímo řízené programy EU v programovém období 2021–2027

Naše společnost se nachází ve složité době, ve které by se měla každá nabízená příležitost co nejlépe využít, obzvláště pokud se jedná o zajištění chybějících prostředků. A právě takovou příležitost, nebo lépe řečeno pořádný balík příležitostí představují tzv. přímo řízené programy Evropské unie.

Co si vlastně pod pojmem „přímo řízené programy EU“ představit a proč je jejich význam pro české subjekty v této době tak podstatný? Na to a mnohé další se nyní v krátkosti pokusíme nalézt odpověď a spolu s tím představit konkrétní programy Evropské unie a jejich vysoký potenciál pro rozvoj českých měst a obcí.

Přímo řízené programy EU, známé též jako „komunitární programy“ nebo „unijní programy“, lze označit za specifické dotační tituly, které jsou financované přímo z rozpočtu Evropské unie. Programy jsou tak spravovány centrálně - Evropskou komisí, popř. jednou z jejich specializovaných agentur. U některých z těchto programů je částečná odpovědnost přenesena na národní úroveň a tamní orgány, avšak rozhodovací pravomoc je z převážné části koncentrována do rukou Evropské komise. Jedná se tak o zásadní rozdíl oproti strukturálním fondům, které známe z českého prostředí, kde jsou tyto klíčové výsady svěřeny zpravidla příslušné členské zemi a nikoliv Bruselu. Do gesce Evropské komise tak mj. spadá příprava výzev, hodnocení projektových návrhů, vyplácení finančních prostředků či monitoring a kontrola podpořených projektů. Dotační mechanismus České republiky se však od unijních programů odlišuje v mnohem více oblastech, mezi kterými vyčnívají především následující:

- **Mezinárodní přesah projektů** – Jedná se o klíčový parametr většiny z unijních programů, který bohužel českým subjektům dělá velké problémy. V rámci některých programů je realizace projektu dokonce podmíněna sestavením několikastranného mezinárodního konsorcia. Zjednodušeně lze konstatovat, že čím větším mezinárodním dopadem předkládaný projekt disponuje, tím větší má obvykle šanci na získání finanční podpory.
- **Vyšší konkurence** – Oproti strukturálním fondům není v případě rozpočtu těchto programů stanoven garantovaný podíl pro dané členské státy. Projekty z rozdílných zemí si tak konkurují a podpořeny jsou jen ty nej kvalitnější návrhy. Úspěšnost podaných žádostí je tak podstatně nižší nežli u českých operačních programů.

- **Nižší finanční příspěvek EU** – Podpora projektů je realizována formou grantů/dotací, které pokrývají nejčastěji 30–75 % způsobilých nákladů projektu, pouze v některých případech dosahuje výše dotace 100%. Jedním z nejvýznamnějších parametrů přímo řízených programů je tudíž nezbytné spolufinancování ze strany žadatele/partnerů.
- **Administrace** – Jednotlivé programy mají rozdílná pravidla, procesní postupy i celkový způsob administrace. Pro subjekty začínající s těmito programy je tedy mnohdy obtížné se správně a rychle orientovat a projekt okamžitě bez problémů administrovat.
- **Projektový návrh** – Zpracování projektové žádosti je oproti strukturálním fondům náročnější, a to z hlediska formy, obsahu i potřebného času na její přípravu. S tím souvisí i její vyšší nákladovost.
- **Průřezová témata** – Obsahové zaměření analyzovaných programů pro období 2021–2027 je velmi široké a s tím i související míra využitelnosti pro české municipalitu. Všechny níže diskutované programy se primárně snaží přispět k naplnění hlavních priorit Evropské unie, které pro nadcházející víceleté období přijala rovněž i vláda ČR. Tyto priority lze strukturovat do pěti klíčových oblastí: (I.) nízkouhliková ekonomika a životní prostředí; (II.) rozvoj založený na výzkumu, inovacích a nových technologiích; (III.) vzdělaná a sociálně soudržná společnost; (IV.) dostupnost a mobilita a (V.) udržitelný rozvoj území. Stěžejní témata, jako je digitalizace, udržitelná mobilita či ochrana životního prostředí, se navíc vyskytují ve více rozdílných programech, a podpora projektů s touto problematikou tak bude možná u několika z nich. Orientace na celoevropská témata je tak jednou z dalších velmi důležitých vstupních podmínek pro účast v přímo řízených programech EU.

Na první pohled se tak nejenom českým municipalitám může zdát, že se nejedná o zcela jednoduchou záležitost, kde stačí napsat několikastrannou projektovou žádost a je víceméně hotovo. Ano, srovnávat české operační programy s těmi unijními v mnoha aspektech skutečně nelze, avšak je po-

třeba se na tutéž minci podívat i z její druhé strany. Ta nám poté říká, že po překonání úvodních překážek a získání nezbytných zkušeností je zcela běžné, že tyto organizace jsou se svými projektovými návrhy úspěšně opakovaně a realizují mnoho projektů napříč programy i tematicky rozdílnými oblastmi, a to včetně měst, obcí i celých regionů nevyjímaje.

Z českého prostředí totiž moc dobře víme, že nespočet zdejších subjektů je životně závislých na přísunu prostředků ze strukturálních fondů, bez kterých by svoji činnost mohly jen stěží realizovat. V mnoha členských zemích EU však obdobné organizace již žádné takové zdroje k dispozici nemají, a jsou tak odkázány výhradně na zdroje z unijních programů a i přesto dlouhodobě fungují, a velmi úspěšně. Nebude to bohužel trvat příliš dlouho a i našim podnikům, neziskovkám a veřejné správě zůstanou „jen“ tyto dosud opomíjené unijní programy. Poté již ale bude příliš pozdě začít zkoumat, co to vlastně jsou ty přímo řízené programy EU a jak z nich co nejdříve získat finanční prostředky.

Nepříjemnou pravdou však zůstává, že využívání přímo řízených programů českými subjekty je stále velmi nízké, a bez nadsázky tak lze konstatovat, že pozdě již v mnoha případech je. Česká republika čerpá z převážné většiny komunitárních programů méně, nežli například odpovídá váze naší ekonomiky vyjádřené podílem českého HDP na celkovém HDP Evropské unie. **Význam přímo řízených programů EU** se ale neustále strmě zvyšuje, a jeho podstatný nárůst tak bude pokračovat i v nadcházejícím období. Vlivem postupně slábnoucích finančních toků ze strukturálních fondů, současné ekonomické krize a dalším neovlivnitelným skutečnostem bude váha těchto programů nabývat na své důležitosti i v České republice.

Zvýšený důraz a jasně deklarovanou preferenci přímo řízených programů EU dále potvrzuje aktuální proces vyjednávání na půdě orgánů Evropské unie, které v těchto týdnech rozhodují o konečné finanční alokaci pro jednotlivé programy. Evropská komise předložila návrh příštího dlouhodobého rozpočtu EU již v květnu 2018, v rámci

kterého byly vytvořeny zcela nové programy a ty již fungující byly značně finančně posíleny. Struktura víceletého rozpočtu však byla vlivem reakce Unie na bezprecedentní krizi způsobenou pandemií několikrát dramaticky změněna a tento komplikovaný schvalovací proces nebyl doposud ukončen. V květnu 2020 Evropská komise za účelem podpory oživení ekonomiky EU navrhla unikátní nástroj NextGenerationEU o bezprecedentním objemu 750 miliard eur a zároveň s tím navýšila víceletý rozpočet EU na období 2021–2027. Návrh od té doby doznal značných úprav, nicméně politická dohoda mezi Evropským parlamentem a Radou ze dne 10. listopadu nakonec tento „balíček“ v souhrnné výši **1,8 bilionu eur** potvrdila a jednotlivé programy oproti redukovanému květnovému návrhu opět navýšila.

Pravidelně poslední překážkou v tomto náročném legislativním procesu aktuálně představuje veto Maďarska a Polska, které při jednání zástupců členských zemí přijetí dlouhodobého rozpočtu zablokovaly. Oba státy shodně nesouhlasí s tím, aby bylo vyplácení peněz z evropských fondů podmíněno dodržováním principů právního státu. Veto těchto států se vztahuje nejenom na víceletý rozpočet EU (1,1 bilionu eur), ale i záchraný plán na pomoc silně postiženým ekonomikám EU (750 miliard eur). Jelikož se však na rozpočtu EU musí členské státy shodnout jednomyslně, existuje reálná hrozba, že k jeho schválení do konce roku vůbec nedojde. V takovém případě by začátkem roku 2021 přišlo na řadu tzv. rozpočtové provizorium založené na rozpočtu letošního roku. Reakce EU na krizi, která je soustředěna především na první roky programového období, by tak byla podstatně zpožděna a robustní finanční injekce jakož i rozjezd přímo řízených programů by tím značně utrpěl.

Navržená **programová skladba** pro období 2021–2027 je založena na několika již dobře fungujících programech (Horizont Evropa, LIFE, Nástroj pro propojení Evropy, Erasmus, Kreativní Evropa), které jsou doplněny o programy zcela nové (Digitální Evropa, Program pro jednotný trh nebo EU pro zdraví). Nové programy svým zaměřením především reagují na aktuální celospolečenské výzvy, jako je ochrana zdraví občanů EU, výzkum a inovace, široké zavádění moderních technologií či bezpečnost potravin.

Z hlediska předpokládané alokace mezi programy dominuje **Horizont Evropa**, který má být doposud nejambicióznějším nástrojem určeným k financování výzkumu a inovací. Navzdory skutečnosti, že je tento pro-

gram určen především pro malé a střední podniky, rozsah podporovaných opatření pro samosprávu a její projektové záměry je zde i tak značný, a tímto navazuje na svého programového předchůdce Horizont 2020. Praktickou využitelnost programu lze spatřit zejména v uplatňování konceptu chytrých měst, který má nejčastěji podobu propojování evropských municipalit a vzájemného sdílení zkušeností a osvědčených inovativních postupů při řešení obdobných problémů v životě měst (nízkouhlíková ekonomika, zavádění nových technologií do městského prostředí apod.).

Pro širokou paletu projektových záměrů lze rovněž využít program **LIFE**, který je finančním nástrojem EU pro opatření v oblasti ochrany životního prostředí a změny klimatu. Na úrovni EU jsou samosprávy do programu zapojovány často, a to v různých oblastech, jakými jsou obdobně s programem Horizont Evropa projekty typu Smart City (přechod na udržitelnou mobilitu, opatření vedoucí ke snižování emisí), ale i tvorba strategií a plánů na úrovni města/regionu/státu či realizace informačních kampaní a osvětové činnosti. Samosprávy jsou do projektů zapojovány rovněž i v oblasti přírody a biologické rozmanitosti, kde mohou hrát ústřední roli při ochraně vzácných druhů či specifických lokalit na jejich území. U programu LIFE navíc není nezbytně vyžadován mezinárodní rozměr projektu, což je ale standardně vykoupeno nižším finančním příspěvkem EU.

Vysoký potenciál pro města a obce dále slibuje nový program **Digitální Evropa**, který je zaměřený na budování strategických digitálních kapacit EU a usnadnění širokého zavádění digitálních technologií, a to včetně veřejného sektoru. Prostřednictvím finančních příspěvků z programu tak půjde výrazně přispět k dalšímu rozšiřování prvků eGovernment v českém prostředí, ale také k zavádění moderních technologií do různých sfér v životě města (doprava, energetika, životní prostředí apod.).

V českých podmínkách nejvyužívanější program **Erasmus** bude i v nadcházejícím období podporovat spolupráci a mobilitu ve vzdělávání, v oblasti odborné přípravy, mládeže a sportu. Města a obce tak mohou dále pokračovat v projektech zaměřených na výměnu zkušeností, tvorbu partnerství pro vzdělávací účely a především podporovat mobilitu žáků a zaměstnanců svých školských zařízení.

Pro oblast kultury byl vytvořen program **Kreativní Evropa**, který podporuje evropská

kulturní a kreativní odvětví a audiovizuální díla. Z programu mohou být financovány aktivity různě orientovaných kulturních organizací, které města a obce běžně zřizují. Prostřednictvím programu tak mohou být realizovány projekty městských divadel, kin, zájmových sdružení, knihoven či hudebních souborů. Pro některá města pak bude možné čerpat prostředky na jedinečné kulturní události, udílení kulturních cen či v rámci spolupráce a výměny zkušeností.

Navzdory druhé největší alokaci mezi programy je **Nástroj pro propojení Evropy (CEF2)** pro účast měst a obcí vhodný jen v omezené míře. Tento program prostřednictvím rozvoje transevropských sítí (TEN) podporuje především investice do dopravní, energetické a digitální infrastruktury. Vzhledem k této povaze je CEF2 určený spíše pro velké národní a nadnárodní organizace zabývající se výstavbou příslušné infrastruktury (železnice, sítě 5G, přenosová energetická soustava apod.), avšak historicky se do tohoto programu na úrovni EU zapojují i samosprávy (např. ve formě městské dopravní společnosti).

Z dalších programů lze zmínit nový program **Právo a hodnoty**, který bude spolu s programem **Spravedlnost** tvořit součást nového Fondu pro spravedlnost, práva a hodnoty. Jako důsledek převzetí některé agendy z končícího programu Evropa pro občany budou města a obce moci z programu čerpat prostředky na projekty zaměřené na různá partnerství a sítě evropských měst nebo na aktivity spojené s posilováním informovanosti o kultuře či historii.

Menší přímou využitelnost pro města a obce pak nabízejí nové programy **EU pro zdraví**, jehož cílem je odstranit nedostatky ve zdravotnictví odhalené aktuální krizí, a **Program pro jednotný trh**, který cílí na zlepšení postavení spotřebitelů, rozvoj malých a středních podniků, bezpečnost potravin, standardy či evropskou statistiku.

Závěrem nelze opomenout skutečnost, že na centrální úrovni Evropské unie nejsou pro zajištění prostředků na rozvoj samospráv k dispozici pouze tyto „dotační“ programy, ale existuje zde celá **řada dalších nástrojů a iniciativ různých institucí Evropské unie**. Některé z nich jsou již zaběhlé a na trhu fungují mnoho let, jiné budou naopak s novým programovým obdobím teprve zahájeny. Většina z těchto nástrojů je v gesci **Evropské investiční banky**, která poskytuje dlouhodobé zdroje k financování projektů, ale zároveň v různé formě nabízí technické a finanční

poradenství, zejména pak během přípravy a provádění jednotlivých projektů. Určité nástroje byly navíc specificky vyvinuty pro potřeby municipalit, jako jsou například rámcové půjčky pro města či specializovaná platforma pro městské investice URBIS. Všechny

tyto finanční a investiční nástroje EU budou s nástupem programového období sloučeny do zcela nového programu InvestEU, jehož podstatným cílem bude provázání s ostatními programy EU, a bude tak mimo jiné sloužit jako vhodný zdroj pro dofinancování pro-

jektů podpořených z jiných přímo řízených programů Evropské unie.

*Mgr. Tomáš Patočka
expert v oblasti veřejných strategií
a projektového řízení*

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Projekt je realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

Udržitelný rozvoj na úrovni měst a obcí

Pandemie COVID-19 doposud ovlivnila prakticky každý aspekt fungování naší společnosti. Změnila společenskou diskusi a nahradila – alespoň na čas – dosavadní debaty o maximalizaci hospodářského zisku úvahami o odolnosti našich ekonomických a sociálních systémů vůči vnějším hrozbám a jejich dominovým efektům.

V současné době je již bez jakýchkoliv pochybností, že si řešení důležitých ekonomických a sociálních dopadů pandemie vyžádá pokračování mimořádných fiskálních opatření. Na rozdíl od stávajících krizových balíčků se jako optimální jeví – alespoň dle doporučení prakticky všech globálních organizací (OSN, Světové ekonomické fórum, Mezinárodní měnový fond, Světová banka apod.) – primárně zaměřit budoucí veřejnou podporu na takové formy hospodářského růstu, které nejen omezí ztráty pracovních míst, ale i zvýší odolnost společnosti vůči stále komplexnějším strategickým rizikům, jež budou vznikat v ekonomických, sociálních, technologických a environmentálních systémech.

Otázkou je, jak tato opatření optimálně vybrat a efektivně realizovat. V této souvislosti je často odkazováno na koncept udržitelného rozvoje – tj. rozvoje, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své.

Koncept udržitelného rozvoje byl poprvé konceptuálně definován v šedesátých letech minulého století a formálně přijat členskými státy OSN v roce 1987 jako základní princip pro budoucí globální hospodářský rozvoj. V praktické rovině ho lze chápat jako neustálé přizpůsobování našich aktivit okolním změnám, které nepovede k nepřijatelné degradaci našich ekonomických, environmentálních a sociálních systémů a neohrozí fungování naší společnosti ani budoucích generací.

Udržitelný rozvoj se v roce 2015 stal základem globální Agendy 2030, která si mimo jiné klade za cíl zvýšit odolnost světového ekonomického systému vůči rostoucím hrozbám (např. konflikty způsobující sociální nestabilitu a spontánní migraci apod.) spojených s případným narušením ekonomických, technologických, sociálních a environmentálních systémů. Členské státy OSN se při schválení Agendy 2030 mimo jiné zavázaly systematicky řešit sedmáct Cílů udržitelného rozvoje (sustainable development goals – SDGs).

Agenda 2030 je pouze rámcovým globálním dokumentem, který je nutno přiměřeně upravit pro konkrétní národní podmínky a případně rozvést pomocí národních strategií udržitelnosti – v ČR se konkrétně jedná o strategický rámec Česká republika 2030, který definuje základní témata pro dosažení udržitelnosti v následujících klíčových oblastech: Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné

ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj a Dobré vládnutí. Potřeba udržitelnosti budoucího rozvoje se zároveň stala základním stavebním kamenem Zelené dohody pro Evropu, která si klade za cíl zajistit:

- Přechod hospodářství EU na výrobní cykly, které budou šetrnější k životnímu prostředí a budou lépe využívat přírodní zdroje, např. formou oběhové ekonomiky;
- Zajištění udržitelnější dodávky potravin, zamezit degradaci půdy, omezit cizorodé látky v potravinových řetězcích a příprava zemědělství na klimatické změny;
- Rozvoj ekologicky šetrných způsobů dopravy;
- Ekologičtější výstavby renovace budov a příprava měst na klimatické změny;
- Snížení dosavadní úrovně znečištění, včetně emisí skleníkových plynů;
- Ochranu ekosystémů a jejich různorodých služeb pro společnost.

Udržitelný rozvoj je v neposlední řadě akcentován v Lipské chartě o udržitelných evropských městech, která v roce 2007 postavila základ urbánní agendy EU. Tato charta byla na konci listopadu 2020 aktualizována a provazuje principy udržitelného rozvoje s rozvojem digitalizace, rostoucí potřebou účinného zapojení občanů do plánování a realizace rozvoje obcí a s nezbytností integrovaných přístupů k lokálnímu rozvoji, který kromě místních specifík zohledňuje i přínosy a rizika navrhovaných záměrů a jejich dopady na jednotlivé skupiny obyvatel.

Paralelně s těmito strategickými iniciativami v České republice již po několik desetiletí probíhá řada aktivit na podporu lokálního udržitelného rozvoje realizovaných například v rámci programů Místní Agendy 21, Národní sítě Zdravých měst, Paktu primátorů a starostů pro udržitelnou energii a klima apod. Tyto lokální aktivity generují řadu užitečných poznatků pro zohledňování udržitelnosti v rámci rozvojových záměrů obcí.

Obce začínají poukazovat na různorodost a administrativní náročnost stávajících metodik pro podporu udržitelného rozvoje, na potřebu provázání udržitelného rozvoje s potřebami rozvoje urbánní ekonomiky, anebo na otázky ohledně udržitelnosti budoucích řešení chytrých měst, která kromě užitek přináší i potenciální rizika – například možným uzamčením

obcí do ekonomicky nevýhodných technologických systémů. Současná vlna zájmu o udržitelný rozvoj a budoucí řešení dopadů pandemie přiměla Svaz k zahájení projektu, který zmapuje potřeby obcí při řešení problematiky udržitelného rozvoje. S vý-

stupy vás budeme průběžně seznamovat v časopise Informační servis a na webových stránkách Svazu.

Jiří Dusík

konzultant v oblasti udržitelného rozvoje, Integra Consulting s.r.o.

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Projekt je realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

Národní plán obnovy

V průběhu podzimních měsíců se v médiích i na jiných platformách začal intenzivně řešit návrh Národního plánu obnovy, na jehož základě by mohla Česká republika získat přibližně 170 miliard korun z evropského záchraného fondu (Recovery and Resilience Facility; RRF), který byl veřejnosti detailněji představen po červencovém jednání Rady Evropy. Protože toto téma je poměrně komplikované, dovoluujeme si vám jej ve stručnosti představit.

Kontext vzniku Národního plánu obnovy

Fond obnovy tvoří nejvýznamnější a největší část z tzv. Next Generation EU, mimořádného balíku EU na pomoc členským zemím po koronakrizi. Evropská komise si prostředky na NextGenEU v celkové výši 750 miliard EUR půjčí na finančních trzích (i to ovšem musí schválit Evropský parlament a ještě před tím všechny národní parlamenty). Tyto finance půjdou do následujících oblastí:

- Facilita na podporu oživení a odolnosti
- REACT-EU
- Horizont Evropa
- Program InvestEU
- Rozvoj venkova
- Fond pro spravedlivou transformaci
- RescEU

Co se Facility na podporu oživení a odolnosti (RRF) týká, tak jednotlivé členské státy EU budou mít přístup k těmto penězům po předložení svých vlastních národních plánů na podporu oživení a odolnosti Evropské komisi. Ta musí následně tyto národní plány posoudit a rozhodnout, zda jsou v souladu s cílem EU být do roku 2050 klimaticky neutrální. Celkem 37% výdajů NPO musí totiž podporovat klimatickou tranzici, dalších 20% pak tu digitální. U klimatu se bude příspěvek opatření v rámci NPO k plnění cíle vypočítávat dle metodiky plynoucí z nařízení o společných ustanoveních v kohezní politice. To znamená nutnou dekarbonizaci energetického odvětví a výrazné investice do nízkouhlíkových technologií. V potaz musí být brán rovněž závazný cíl EU v podobě snížení vypuštěného množství emisí do roku 2030 oproti roku 1990 o 40%

a možné zvýšení cíle na 50% nebo 55%, které plánuje Komise navrhnout do konce letošního roku.

Národní plán obnovy v českých souvislostech

V České republice je za realizátora Národního plánu obnovy určeno Ministerstvo průmyslu a obchodu, které úzce spolupracuje s jednotlivými gestory investic, které jsou do tohoto plánu zahrnuty. Na tvorbě proto spolupracují také MMR, MŠMT, MŽP, MZe, MZ, MD a další relevantní orgány. Finální souhrn všech aktivit, pilířů a podoba celého materiálu ale zůstává u gesce Ministerstva průmyslu a obchodu.

Pilíře Národního plánu obnovy jsou proto následující:

Digitální transformace – Cílem digitalizace je zvýšit konkurenceschopnost firem, usnadnit život všem občanům a snížit finanční náklady státu. Digitalizace je proto brána jako významná hnací síla pro komplexní zvyšování produktivity práce.

Fyzická infrastruktura a zelená tranzice – Tento široký pilíř se věnuje třem hlavním oblastem: zlepšení fyzické infrastruktury, dekarbonizaci České republiky a přípravě na negativní dopady změny klimatu.

Vzdělávání a trh práce – Cílem komponenty je zajištění digitalizace škol, vytvoření nových programů zaměřených na nové potřeby státu a ekonomiky a vytvoření provázaného ekosystému pro zvyšování kvalifikací dospělých. Dále pak pilíř zahrnuje investice do předškolních zařízení, konkrétně budování a rekonstrukce jeslí.

Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na Covid – Vrcholové cíle Národního plánu obnovy v oblasti institucí, regulací a podpory podnikání jsou snížit administrativní zátěž, vyřešit řadu palčivých problémů dnešního institucionálního prostředí.

Výzkum, vývoj a inovace – V kontextu tohoto tématu je nutné zajistit rozvoj všech složek výzkumu a vývoje v ČR – základního výzkumu, aplikovaného výzkumu a vývoje.

Zdraví a odolnost obyvatel – Celkovou ambicí komponenty je přispět ke zvýšení odolnosti systému zdravotní péče díky rozvoji a posílení kapacit zdravotnické infrastruktury a zlepšení personálního zabezpečení poskytovatelů zdravotních služeb.

Svaz se prvního jednání k tématu Národního plánu obnovy zúčastnil stejně jako ostatní územní partneři až 14. 10. 2020. Na základě tohoto jednání zaslal gestorovi NPO několik desítek připomínek z území, které v době uzávěrky tohoto čísla INS nebyly vypořádány. Vypořádání připomínek a respektování územní dimenze je jedním z požadavků Svazu, které jsou pravidelně tlumočeny a urgovány směrem k Ministerstvu průmyslu a obchodu.

V současné době probíhají pravidelná jednání, kam jsou zapojeni také zástupci území, na týdenní bázi. Předložení Národního plánu obnovy do meziresortního připomínkového řízení je v současné době plánováno na leden 2021, následně v průběhu jara 2021 bude plán schvalovat Evropská komise. O dalším vývoji budeme včas informovat, případně nás neváhejte kontaktovat.

*Mgr. Pavlína Toporská
Sekce regionálního rozvoje
a zahraničních vztahů*

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Projekt je realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

Koronavirus a školy – jak zvládly druhou vlnu?

Už podruhé během tohoto roku vláda rozhodla o úplném uzavření základních, středních i vysokých škol. Od března, kdy k tomuto kroku vláda přistoupila a kdy všichni doufali, že půjde jen o opatření na pár týdnů, se toho hodně změnilo. Učitelé, žáci i rodiče si museli osvojit distanční výuku a přizpůsobit se řadě dalších opatření. Pro všechny je to velmi náročné období. Jak byly školy na začátek nového školního roku připraveny? A jak se jim dařilo zvládnout druhou vlnu epidemie? Zeptali jsme se přímo ředitelů škol. Odpovídají Mgr. PETR JANEČKA ze ZŠ Komenského ve Zlíně, a Mgr. DANIEL KOHOUT ze ZŠ Amos ze středočeských Psár.

Samotný začátek tohoto školního roku se nesl v duchu mimořádných podmínek. Jak jste se na něj připravovali? Počítali jste s druhou vlnou epidemie a návratem některých opatření?

PJ: Snažili jsme se dle manuálu MŠMT zařídit pro případ distanční výuky celé školy nebo karantény některých tříd. V první řadě jsme rozeslali zákonným zástupcům dotazníky, ve kterých jsme zjišťovali potřeby rodin v oblasti IT. V hodinách informatiky jsme urychleně žáky připravovali na on-line výuku a proběhlo také on-line školení pro pedagogy, jak pracovat s Microsoft Teams v případě dálkové výuky.

DK: Na přípravu nového školního roku ku podivu času moc nebylo. Bylo totiž dost náročné administrativně vypořádat školní rok předchozí. Zaznamenat, co se nestihlo, nebo jaké děti a z jakých důvodů se plně nezapojily do distanční výuky. Teprve pak jsme se mohli pustit do přípravy nového školního roku. Pro ten jsme již samozřejmě počítali s tím, že se podobná situace může opakovat.

Jak jste zvládli distanční výuku? Jaké formy jste zvolili? Lišila se v různých ročnících?

PJ: U žáků 1.–4. ročníku probíhala na podzim výuka přes systém Bakaláři. Vyučující posílali několikrát týdně rodičům balíček úkolů rozdělených do jednotlivých dnů. Součástí byla i videa s nácivkem písma, různé prezentace apod. Šlo nám o to, aby si žáci mohli úkol spustit opakovaně a každý ho řešit podle svých možností. Nezastupitelná zde byla pomoc rodičů. Od 5.–9. ročníku žáci pracovali přes systém MS Teams. Nejprve jsme se zaměřili na hlavní předměty – český jazyk, angličtinu a matematiku, později jsme výuku rozšířili o další předměty.

DK: Distanční výuka u nás probíhala v MS Teams a našim školním systémem EduPage, částečně pak samostudiem. Na distanční výuku jsme byli připraveni předem. S dětmi jsme se od začátku října inten-

zivně připravovali v rámci hodin IT. Máme trochu štěstí, že jsme tento intenzivní kurz stihli, protože rozhodnutí o uzavření škol přišlo znovu ze dne na den. Ale podařilo se a první den se nám k výuce přihlásily všechny děti. Návod ke všem používaným kanálům jsme připravili také pro rodiče, bez jejichž spolupráce by distanční výuka nemohla probíhat.

Co pro vás bylo v zavádění distanční výuky největší překážkou? Mohla by se podle vás distanční výuka prosadit jako součást výuky i po skončení epidemie?

PJ: Byli jsme již dříve vybaveni technikou díky dotačnímu programu Šablony II. Některým žákům jsme zapůjčili notebooky. Problémem ale byla personální otázka. Vytíženost pedagogů u hlavních předmětů a pedagogů, kteří měli sami doma děti do 10 let. Ti museli často učit žáky i své vlastní děti zároveň. Určitě byla ale distanční výuka zajímavou zkušeností. Výhodu nových forem výuky vidím pro případ dlouhodobě nemocných žáků, kdy může škola do budoucna pomoci rodičům a žákům právě distanční formou.

DK: IT vybavenost u nás problémem nebyla. Máme od minulého roku novou školní budovu a spolu s ní i vybavení, včetně notebooků pro učitele. Nové notebooky pořízené z příspěvku ministerstva jsme nabídli rodičům formou výpůjčky. Půjčili jsme takto 12 z celkových 15 nově zakoupených notebooků. Ani IT vybavení ale není vše. Online výuku lze realizovat maximálně pár hodin denně a nelze v ní spatřovat plnohodnot-

nou náhradu prezenční výuky. Je to i frustrující pro řadu učitelů, které jednoduše baví práce s dětmi. Distanční výuka je v tomto ohledu jen slabou náhražkou.

Stíhají učitelé a žáci za těchto mimořádných podmínek všechno učivo? Není současná situace vhodnou příležitostí k revizi rozsahu učiva?

PJ: Učivo v tematických plánech případně v rámci školního vzdělávacího programu je v případě delší distanční výuky určitě nutné upravit. Už během letních měsíců jsme se snažili sladit jednotlivé ročníky úpravou vzdělávacích bloků.

DK: Začátek tohoto školního roku začal do jisté míry právě doháněním učiva z předchozího roku. Zeštíhlení vzdělávacích programů je logicky nasnadě a mělo by se s nimi začít co nejdříve. Fakticky je totiž distanční výuka nemůže naplnit, zvláště u jiných než profilových předmětů.

Přese všechna rozhodnutí vlády, ministerstva či hygieny zůstává mnoho rozhodnutí na vás jako ředitelích školy. Jaké ze svých dosavadních rozhodnutí vnímáte jako nejtěžší?

PJ: Za nejtěžší považuji vytvoření vhodného mixu on-line výuky a efektivního zadávání úkolů, tak aby učivo zvládli všichni žáci, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami. Velmi těžké bylo reagovat tak rychle na neustále se měnící opatření, často ze dne na den.

DK: Asi nejproblémovější bylo znovuotevření škol na jaře, v zásadě na dobrovolné bázi a za velmi náročných podmínek, které musela škola ve velmi krátkém čase zajistit. Všude proběhla zpráva o tom, že se školy znovu otevírají, ale podmínky, které bylo třeba dodržet, byly dost daleko k normálu. Bylo to velmi těžké vysvětlit rodičům i žákům. V podobné situaci jsme každopádně i nyní. Návrat do normálu bude trvat ještě dlouho.

Za rozhovor děkuje
Mgr. Bc. Martin Pikous

Projekt ESO pokračuje s bezplatným vzděláváním i v průběhu druhého lockdownu

Letošní rok přinesl mnoho změn, které by nás ještě do nedávna nenapadly. Většina věcí funguje online, od nákupu potravin, výuky ve školách, pracovních pohovorů, cvičení apod. Ne jinak tomu je v rámci bezplatného vzdělávání projektu ESO.

Současná situace stále neumožňuje klasické prezenční vzdělávání, a proto projekt ESO nabízí bezplatné on-line kurzy a e-learning. Všechny tyto možnosti lze absolvovat v pohodlí domova a jsou určeny jak zaměstnancům, tak voleným představitelům měst, městysů a obcí.

Ohledně rozvolňování je situace stále nejistá, a proto projekt ESO připravil termíny školení až do začátku ledna příštího roku. Škála kurzů je široká a každý by si měl vybrat to své.

Akreditované on-line kurzy

- **Úřední deska přehledně a v příkladech**
- **Agenda přestupků v podmínkách územních samosprávných celků I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i druhou část.*)
- **Správní řád od A do Z – Judikatura v praxi územních samosprávných celků I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i druhou část včetně kompletní časové dotace.*)
- **Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i druhou část včetně kompletní časové dotace.*)
- **Úvod do práva pro neprávnický I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i druhou část včetně kompletní časové dotace.*)
- **Střet zájmů a podjatost ve veřejné správě I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i druhou část včetně kompletní časové dotace.*)
- **Rozpočtové hospodaření obcí I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i druhou část včetně kompletní časové dotace.*)
- **Elektronizace veřejné správy I. a II. část** (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu, tzn. první i dru-*

hou část včetně kompletní časové dotace.)

- **Archivnictví a spisová služba územních samosprávných celků**
- **Střet zájmů a podjatost ve veřejné správě II. část:** termín 5. ledna 2021, lektor JUDr. Jan Horník Ph.D. (*Pro získání osvědčení je nutné absolvovat kurz v celém jeho rozsahu.*)

Pro aktuální přehled nabízených on-line kurzů navštivte naše webové stránky www.projekteso.cz

Neakreditované on-line kurzy

Novinkou v nabídce projektu Efektivní správa obcí jsou on-line kurzy vztahující se k programům Microsoft office. Jako první on-line kurz jsme do naší nabídky zařadili program MS Excel.

Program kurzu je uzpůsoben začátečníkům, tak aby získali základní přehled o práci v MS Excel a prohloubili si své dosavadní znalosti. Další nástroje, jako například MS Word, jsou průběžně připravovány a nabídka bude průběžně aktualizovaná na webových stránkách projektu www.projekteso.cz.

Excel pro začátečníky:

- Pás karet, Panel nástrojů Rychlý přístup
- Organizace dat v EXCELU (sešit, list, buňka)
- Formátování (vizuální, číselné)
- Styly buněk, styly tabulek
- Podmíněné formátování
- Vzorce – úvod
- Tisk
- Základní pravidla pro "funkční" tabulky
- Dotazy a diskuze

Projekt ESO má v současné době v nabídce také akreditované e-learningy dle zákona o úřednících územně samosprávných celků č. 312/2002 Sb. Tyto kurzy je možné absolvovat kdykoliv. Stačí jen čas a chuť naučit se něco nového.

Tématy akreditovaných kurzů jsou:

- Elektronická komunikace ve veřejných zakázkách
- Právní režim krizového řízení z hlediska obcí
- Zákon o obcích a předpisy související (základní a pokročilý modul)
- Veřejné zakázky a odpovědné zadávání
- Uzavírání smluv podle občanského zákoníku
- Občanský zákoník a obce (základní a pokročilý modul)
- Judikatura ke správnímu řádu v praxi obcí a krajů
- Průvodce pracovní právní agendou obcí

Neakreditované e-learningy

Projekt ESO rozšířil také nabídku e-learningového vzdělávání, které v současné době není akreditované. Na akreditaci se však usilovně pracuje.

- Pohřebnictví
- Zásahy obce do ekonomiky přípustnost podpor de minimis
- Dotace a návratné finanční výpomoci poskytované územními samosprávnými celky
- Střet zájmů ve veřejné správě
- Hospodaření s majetkem obce
- Přestupkové řízení v podmínkách obce
- Odpovědnost zastupitelů
- Správa místních poplatků

Přihlásit na kurzy se můžete přímo na webových stránkách projektu ESO v záložce Online kurzy nebo E-learning.

Ing. Jan Slanec
hlavní projektový manažer
Sekce pro projekty
a inovativní přístupy

Právní poradna v současné době funguje již třetím rokem a v databázi je přibližně 2800 dotazů a odpovědí. Připomínáme, že každá členská obec má možnost mít až 11 individuálních přístupů. Chod právní poradny hradí v rozsahu pěti dotazů ročně na každou členskou obec Svaz. Veškeré odpovědi jsou stále upravovány, odpovídají aktuální legislativě. Hledejte na www.poradnaproobce.cz nebo na stránkách Svazu www.smocr.cz. V průběhu roku 2019 zavedla také nové služby – byla propojena s texty právních předpisů a novinkou jsou také automatické dokumenty (zatím vzory několika obecně závazných vyhlášek, smluv a záměrů). Aktuálně Poradnu pro obce využívá více než 3000 obcí a dobrovolných svazků obcí.

Zeptali jste se...

Obec má uzavřenou veřejnoprávní smlouvu o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků. Které obci náleží pokuta, kterou správní orgán v rámci přestupkového řízení uloží?

Dle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich může obec uzavřít veřejnoprávní smlouvu o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků (pouze) s obcí s rozšířenou působností nebo s obcí s pověřeným obecním úřadem, v jejímž správním obvodu se obec nachází. Na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy může obec přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků. Veřejnoprávní smlouvy pak v obecné rovině upravuje správní řád.

Dále pak zákon o obcích stanoví, že obec vybírá a vymáhá pokuty, přičemž výnos pokut uložených obcí je příjmem obce, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Na základě ustanovení zákona o obcích platí, že obec vybírá (v případě, že byly zaplacený dobrovolně) a vymáhá (prostřednictvím exekučního řízení) pokuty, které její orgány uloží.

Výnos z pokut je příjmem obce (pokud zvláštní zákon nestanoví jinak). V souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech totiž platí, že příjem rozpočtu obce tvoří i příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů.

Obecně tedy platí, že výnos z pokut je příjmem té obce, která pokutu udělila, vybrala či vymáhala, pakliže zvláštní právní předpis nestanoví jinak (příkladem mohou sloužit tzv. ostatní pokuty uložené Českou inspekcí životního prostředí na základě ustanovení vodního zákona, neboť ty jsou z 50 % příjmem rozpočtu obce, v jejímž územním obvodu byl přestupek spáchán). Příjem z pokut bude tedy obecně náležet obci, na níž byla příslušnost k projednávání přestupků na základě veřejnoprávní smlouvy přenesena (v praxi bývá nicméně běžné, že tato záležitost je ve veřejnoprávní smlouvě výslovně upravena dle dohody smluvních stran).

Může knihovnice použít texty a fotografie z knižního fondu, např. o fotit text receptu a obrázek z kuchařky, a toto vkládat na webové stránky knihovny, případně i na facebook města? Nejedná se o porušení autorských práv?

Skenovat z kuchařky jednotlivé stránky s recepty a fotografiemi a následně je zveřejňovat na webových stránkách rozhodně nedoporučujeme, jelikož by skutečně s největší pravděpodobností mohlo dojít k porušení autorských práv, a to zejména u fotografií. Určitým řešením může být prepis receptů. V takovém případě je totiž třeba zabývat se otázkou, zda recept, tedy postup přípravy určitého pokrmu, může být autorským dílem, či nikoliv.

Dílo totiž musí být jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora a být vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Právě u receptů však může tvůrčí činnost autora do značné míry absentovat. Zároveň dílem podle autorského zákona není např. ani myšlenka nebo postup. To však neznamená, že recept z knihy nemá vlastní autorovu přidanou hodnotu díky jeho tvůrčí činnosti, a proto z opatrnosti doporučujeme upustit

nejen od publikování naskenovaných stránek z kuchařky, nýbrž i od případného přepisování receptů, jelikož i v takovém případě může teoreticky dojít k porušení autorských práv.

Nашe město realizuje akci rekonstrukce místní komunikace řádově za 20 mil. Kč. Je to bez dotace, vysoutěžená cena je hrazena z rozpočtu akce a její realizace se přehoupne do příštího roku. Ve smlouvě o dílo je sjednána měsíční fakturace. Musí mít město v rozpočtu uvedenou celou vysoutěženou částku nebo stačí, když tam má poměrnou částku, u které je reálné, že se leto fyzicky realizuje, a tudíž i zaplatí, a zbytek se dá do rozpočtu příštího roku?

Rozpočet je finančním plánem obce na příslušný kalendářní rok. V rozpočtu by tedy mělo být zahrnuto, jaké množství finančních prostředků obec na plnění ze smlouvy o dílo vynaloží v konkrétním kalendářním roce. Je samozřejmě jasné, že přesný objem nelze určit s předstihem bez tolerance, je však vždy vhodnější, pokud obec počítá s dostatečnou rezervou. Nemusí však v rozpočtu být nutně zahrnuta hodnota celého plnění, nebude-li splněno během jednoho kalendářního roku. Kompletní plnění by se mělo objevit ve střednědobém výhledu rozpočtu.

Jak zákon o obcích upravuje otázku zrušení čísla popisného budovy? Přichází při zrušení čísla popisného budovy v úvahu i jiné než zákonné důvody?

Obecní úřad je orgánem obce, do jehož kompetence spadá mj. rozhodování o přidělení čísel popisných a evidenčních, stejně jako o jejich zrušení. Přitom platí, že bylo-li v minulosti budově přiděleno číslo popisné nebo evidenční, může jej obecní úřad v souladu s § 31a odst. 4 zákona o obcích zrušit pouze při zániku budovy. Ke zrušení čísla popisného budovy pak v souladu s § 31a odst. 7 zákona o obcích dochází zápisem do základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí.

Číslo popisné budovy lze tedy bez náhrady zrušit pouze při zániku této budovy, popřípadě v rámci přečíslování, kdy dojde ke spojení budov stavebně v jednu. Výčet důvodů zrušení čísla popisného, které zákon o obcích uvádí, je přitom výčtem taxativním (konečným). Jako takový proto nemůže být předmětem rozšíření, a to ani v případě, že by se předmětná budova stala budovou, již se číslo popisné nebo evidenční nepřiděluje. Zrušení čísla popisného budovy využívané jako sklad apod. na žádost vlastníka z jiného než zákonem předpokládaného důvodu proto nepřichází v úvahu.

V případě, že však bylo číslo popisné v minulosti přiděleno v rozporu s právním řádem (např. přidělení čísla na žádost vlastníka, ačkoliv mělo být přiděleno na základě výzvy stavebního úřadu), zruší jej obecní úřad usnesením postupem podle § 156 odst. 2 správního řádu. Toto usnesení pak oznamuje doručením stejnopisu jeho písemného vyhotovení do vlastních rukou vlastníkovi budovy. Účinky zrušení čísla popisného pak nastupují ode dne, kdy bylo budově nesprávně přiděleno.

odpovědi zpracovala KVB advokátní kancelář

Sbírka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů

Návrh zákona o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů z pera Ministerstva vnitra schválila Poslanecká sněmovna 13. listopadu 2020. Schválený návrh byl postoupen k projednání Senátu.

Cíl návrhu

V České republice v současnosti neexistuje centrální veřejně přístupný registr všech právních předpisů vydaných všemi územními samosprávnými celky, ve kterém by bylo možné zjistit, které „lokální“ právní normy na území konkrétního územního samosprávného celku platí, resp. jaké povinnosti z nich vyplývají. Cílem navrhovaného zákona je dle předkladatele napravit nedostatky současné právní úpravy publikace právních předpisů územních samosprávných celků a právních předpisů správních úřadů s jinou než celostátní působností, které nejsou vyhledávány ve Sbírce zákonů. Zřízením informačního systému právních předpisů vznikne ucelená databáze, v níž bude možno vyhledat a seznámit se s obsahem obecně závazných vyhlášek a nařízení všech územních samosprávných celků v České republice. Informační systém bude sloužit i k vyhlášení právních předpisů některých správních úřadů, které nejsou publikovány ve Sbírce zákonů.

Informační systém

Prostřednictvím Sbírky právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (dále jen „Sbírka právních předpisů“) budou vyhledávány právní předpisy územních samosprávných celků (obecně závazné vyhlášky a nařízení vydávané obcemi, kraji a hlavním městem Prahou), a právní předpisy vydávané správními úřady, u kterých tak stanoví zvláštní zákon. Správcem informačního systému Sbírky právních předpisů bude Ministerstvo vnitra. Informační systém bude veřejně přístupný a využívat zveřejněné databáze bude moci kdokoliv.

Vyhlašování právních předpisů, nabytí platnosti a účinnosti

Ke své platnosti bude právní předpis územně samosprávného celku vyžadovat vyhlášení právního předpisu, jeho zveřejněním ve Sbírce právních předpisů. Územní samosprávný celek, který právní předpis vydal, zašle jeho text v požadovaném formátu a současně i metadata předpisu do datové schránky Ministerstva vnitra.

Účinnosti nabydou právní předpisy patnáctým dnem po dni vyhlášení, pokud nebude stanovena pozdějším dnem. V případě naléhavého obecného zájmu lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení. Právní předpis včetně metadat bude zasílán prostřednictvím elektronického formuláře s možností výběru z kombinovaného seznamu, který Ministerstvo vnitra uveřejní na portálu veřejné správy. Rovněž metadata budou vyplňována s využitím elektronického formuláře s přednastavenou nabídkou (např. zákonných zmocnění). Díky unifikaci metadat bude možno provádět v informačním systému vyhledávání a generování sestav podle zvoleného klíče.

Datový formát právního předpisu bude muset zajistit možnost fulltextového vyhledávání v celém textu zveřejňovaných dokumentů (např. PDF dokument opatřený textovou vrstvou nebo DOCX, ze kterého lze extrahovat obsah v XML). Návrh připouští, aby v případech, kdy není možno zveřejnit právní předpis nebo jeho část v daném formátu (např. obrazové a mapové přílohy právních předpisů), byl právní předpis (nebo jeho část) zveřejněn pouze ve formátu otevřeném. Systém bude nastaven tak, že při nesplnění požadavků na formát publikovaného dokumentu bude ten, kdo dokument zveřejňuje, na nesprávný formát upozorněn s tím, že bude muset výslovně potvrdit, že jsou splněny zákonné podmínky pro odchylku od požadovaného formátu. Povinnost zaslat právní předpis za účelem zveřejnění ve Sbírce právních předpisů do datové schránky Ministerstva vnitra nahrazuje dosavadní povinnost zaslat vyhlášený právní předpis příslušnému dozorovému orgánu.

Co když systém postihne výpadek

Návrh stanoví pravidla pro situaci, kdy by nebylo možné zajistit vyhlášení právního předpisu ve Sbírce právních předpisů (např. z důvodu vyřazení sítě internet nebo elektronického systému Sbírky právních předpisů). Jedná se spíše o hypotetickou možnost. V případě, že by taková situace přesto nastala a bude potřeba neprodleně vyhlásit právní předpis, vyhlásí se zveřejně-

ním na úřední desce územního samosprávného celku. O tom, že tato situace nastala, informuje Ministerstvo vnitra prostřednictvím své úřední desky. O ukončení jejího trvání informuje stejným způsobem. Právní úprava zdůrazňuje přechodnost takového stavu a ukládá územnímu samosprávnému celku zajistit řádné vyhlášení právního předpisu, který byl vyhlášen v nouzovém režimu (byť bez vlivu na jeho platnost a účinnost), ve Sbírce právních předpisů neprodleně poté, co okolnosti vylučující řádnou publikaci pomínou.

Informace veřejnosti

Správce (Ministerstvo vnitra) zašle územnímu samosprávnému celku automaticky zprávu o vyhlášení právního předpisu. Správce též vyznačí ve Sbírce právních předpisů datum a čas vyhlášení právního předpisu. Územní samosprávný celek informaci o zveřejnění oznámí na své úřední desce alespoň po dobu 15 dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno oznámení o vyhlášení právního předpisu. Toto oznámení však nemá vliv na nabytí platnosti ani účinnosti právního předpisu, slouží pouze k informovanosti veřejnosti.

Jak odstranit chyby

Územní samosprávný celek, který předpis vydal, odpovídá za úplnost a správnost jeho obsahu vyhlášeného ve Sbírce právních předpisů. Pokud dojde k vyhlášení právního předpisu v jiné textové podobě, než která byla schválena jeho vydavatelem, provede územní samosprávný celek opravu, a to způsobem stanoveným zákonem. Stejný postup platí i při zjištění nesprávnosti v metadatech. Původní text opraveného právního předpisu nebo metadat zůstane ve Sbírce právních předpisů zachován, přičemž systém bude umět rozlišovat původní již „neaktivní“ znění od opraveného, tj. aktuálně platného. Informační systém bude nastaven tak, aby bylo zřejmé, jaké právní předpisy jsou v daném okamžiku platné a účinné.

Zjevné nesprávnosti v metadatech může opravit i správce, který o tom informuje územní samosprávný celek, který právní předpis vydal.

Případná nezákonnost právního předpisu územního samosprávného celku bude řešena standardními dozorovými postupy podle zákonů o územních samosprávných celcích.

Právní předpisy vydané před účinností zákona

Územní samosprávné celky mají povinnost zveřejnit ve Sbírce právních předpisů i platné a účinné právní předpisy (spolu s me-

tadaty), které byly vydány před nabytím účinnosti tohoto zákona, a to nejpozději do 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Návrh předpokládá nabytí účinnosti zákona dnem 1. ledna 2022.

Pokud tyto předpisy nebudou zveřejněny ve Sbírce právních předpisů do 31. prosince 2024, pak pozbydou platnosti. Na právní předpisy vydané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se nevztahuje povinnost zveřejnit právní předpis ve Sbírce

právních předpisů v otevřeném a strojově čitelném formátu. Nedostatek formy (otevřeného a strojově čitelného formátu) tak nemůže mít za následek ztrátu platnosti.

O průběhu legislativního procesu a vydání zákona o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a jiných správních úřadů budeme včas informovat.

Mgr. Ivona Mottlová
Legislativní a právní sekce

Připomínkujeme

V listopadu 2020 jsme připomínkovali především:

Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050

Předkládá Ministerstvo životního prostředí, na Svazu připomínkuje Ivana Kutra

Svaz k materiálu uplatnil řadu zásadních připomínek. Mimo jiné upozornil, že z formulace principu nákladové efektivity není jasné, u kterých rozhodovacích procesů a opatření bude prováděna analýza efektivity nákladů ve vztahu k životnímu prostředí. Řada připomínek směřovala do oblasti vodního, lesního či odpadového hospodářství.

Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí

Předkládá Ministerstvo práce a sociálních věcí, na Svazu připomínkuje Claudia Varhol

Svaz uvedl, že jakékoli navýšení minimální mzdy představuje zásah do rozpočtů územních samosprávných celků, což by pro některé z nich mohlo být při současné nejistotě související se sestavováním jejich rozpočtů velmi problematické. S ohledem na uvedené Svaz navýšování minimální mzdy nedoporučil, ale v případě, že by došlo ke shodě územních partnerů na tomto navýšení, přiklonil se k navrhované variantě II.

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativních

Předkládá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, na Svazu připomínkuje Martin Pikous

Svaz na základě připomínek zřizovatelů a ředitelů středisek volného času navrhl nezasahovat do stávajícího systému financování těchto školských zařízení, konkrétně tedy zcela vynechat v návrhu vyhlášky čl. I bod 1, neboť obsahuje výraznou změnu normativu pro střediska volného času. Novela navrhuje normativ doplnit o podmínku pravidelnosti dané činnosti a její realizaci pouze ve dnech školního vyučování.

Aplikační dokument ke Koncepci státní lesnické politiky do roku 2035

Svaz opětovně vyslovil zásadní nesouhlas s návrhem na oddělení státní správy lesů od samosprávy, tedy ze smíšeného modelu výkonu státní správy. Rovněž upozornil na přílišnou obecnost materiálu v oblasti financování a požádal o doplnění opatření o komplexní řešení cestní sítě v krajině.

Dále jsme se zabývali následujícími právními normami:

U těchto návrhů právních předpisů nebyl zjištěn negativní dopad do činnosti měst a obcí.

Návrh Plánu legislativních prací vlády na rok 2021

Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022

Návrh vyhlášky o seznamu obecních úřadů, úřadů městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřadů městských částí hlavního města Prahy, které jsou kontaktními místy veřejné správy (vyhláška o kontaktních místech veřejné správy)

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů

Návrh vyhlášky o kritériích, při jejichž splnění je asfaltová směs vedlejším produktem nebo přestává být odpadem

Výběr z judikatury Nejvyššího správního soudu

Ochrana osobních údajů: registrační značka vozidla; Řízení před soudem: ochrana před nezákonným zásahem

I. Registrační značka silničního vozidla, jehož vlastníkem nebo provozovatelem je fyzická osoba, je osobním údajem ve smyslu § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

II. Poskytnutí osobních údajů žadateli při vyřízení jeho žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, může být nezákonným zásahem podle § 82 s. ř. s. pouze tehdy, pokud je zásah dostatečně individualizován, tj. je-li subjekt údajů pro žadatele bez dostatečných překážek ztotožnitelný. V případě registrační značky vozidla je takovou překážkou povinnost žadatele o poskytnutí údajů z registru silničních vozidel prokázat právní zájem na jejich získání, což předpokládá existenci užšího vztahu (např. odpovědnostního) mezi danými osobami, nikoliv pouze znalost registrační značky vozidla.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2020, čj. 1 As 387/2019-56)

Územní řízení: účastenství v řízení

Účastníkem územního řízení, jehož předmětem je umístění stavby studně, je podle § 85 odst. 2 písm. b) zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, i vlastník nebo oprávněný z jiného věcného práva k sousedním stavbám, sousedním pozemkům nebo stavbám na nich, který může být územním rozhodnutím přímo dotčen na svých právech. Právo osoby bude dotčeno i tehdy, jestliže v důsledku umístění stavby podle územního rozhodnutí bude omezena možnost účastníka řízení nakládat s podzemními vodami spojená s vlastnickým či jiným věcným právem k sousedícímu pozemku či stavbě.

(Podle rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2020, čj. 46 A 72/2017-27)

Státní sociální podpora: nárok na rodičovský příspěvek; pojem „nejmladší dítě“

Jestliže rodič z objektivních důvodů nemůže osobně celodenně a řádně pečovat o dítě, které je nejmladším dítětem v rodině (např. z důvodu jeho pobytu v nemocnici), rozumí se „nejmladším dítětem, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek“ (§ 30a odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře), to dítě do čtyř let věku, o které rodič skutečně pečuje.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, čj. 9 Ads 30/2019-30)

Katastr nemovitostí: dočasná stavba ve smyslu stavebněprávním

Z § 63 odst. 2 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), zakládajícího vyvratitelnou právní domněnku trvalosti stavby, nelze dovozovat důsledky pro otázky dočasnosti či trvalosti stavby ve smyslu stavebněprávním.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2020, čj. 10 As 200/2020-32)

Regulace reklamy: šířitel reklamy

Šiřitelem reklamy ve smyslu § 1 odst. 7 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, je pouze osoba, která reklamu šíří vědomě. Není jí naopak poskytovatel služby, která spočívá v ukládání informací poskytovaných uživatelem (§ 5 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti).

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2020, čj. 6 As 268/2019-34)

Změna užívání stavby: prodloužení doby umístění dočasné stavby

Pro posouzení souladu změny užívání stavby s územně plánovací dokumentací (§ 126 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu) je rozhodující přípustné funkční využití plochy stanovené v územně plánovací dokumentaci, nikoli faktický stav v území.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, čj. 6 As 276/2019-48)

Volby:

třetí osoba bez předchozí registrace; volební kampaň; sdělení v neprospekch osoby, která není formálně kandidátem

Pokud třetí osoba bez předchozí registrace podle § 16e zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, zveřejňuje způsobem, který by jinak bylo možno pokládat za volební kampaň, sdělení v neprospekch osoby, která ještě není formálně kandidátem, tedy není uvedena na již registrované kandidátní listině či přihlášce k registraci, nedopouští se tím přestupku podle § 16g odst. 1 písm. a) a § 16h odst. 1 písm. a) téhož zákona.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2020, čj. Ars 6/2019-33)

Správní trestání: přestupky v silniční dopravě; Přestupky: příkazní řízení

Rozhodnutí o (dopravním) přestupku vydané v příkazním řízení na místě (§ 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpo-

vědnosti za přestupky a řízení o nich) může být zrušeno v přezkumném řízení (§ 94 a násl. správního řádu) pro nesoulad s právními předpisy spočívající například v porušení § 3 ve spojení s § 50 odst. 3 a 4 správního řádu, tedy pokud správní orgán při vydání příkazu na místě nezjistil dostatečně skutkový stav, nezjistil všechny rozhodné okolnosti nebo pečlivě nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení dosud najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (i toho, co uvedl poškozený jako účastník dopravní nehody, byť formálně vzato není účastníkem přestupkového řízení), jinak řečeno, pokud o tehdy zjištěném skutkovém stavu byly, resp. mohly být, důvodné pochybnosti.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2020, čj. 6 As 148/2020-28)

Územní a stavební řízení: předběžná otázka; soukromoprávní námitky; vypořádání námitek

I. Za předběžnou otázku (§ 57 správního řádu), kvůli které by bylo možné přerušit spojené územní a stavební řízení (§ 94j a násl. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu), nelze považovat fakt, že probíhá změna územního plánu, jež by měla beze všech pochyb vyloučit přípustnost projednávaného záměru v dané ploše.

II. Námitky budoucích imisí (zápach, hluk a obtěžování hmyzem) a snížení ceny okolních pozemků mají sice převážně soukromoprávní povahu, přesto se s nimi musí stavební úřad vypořádat (§ 89 odst. 6 věta druhá a § 114 odst. 3 věta druhá zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu). Občanskoprávní námitku, na jejímž řešení se účastníci nedokázali dohodnout, nejprve stavební úřad posoudí z hlediska veřejného práva (tj. na základě obecných požadavků na výstavbu, závazných stanovisek, popřípadě rozhodnutí dotčených orgánů nebo technických norem), a pokud neshledá rozpor s veřejným právem, který by bránil umístění stavby do území nebo jejímu povolení, učiní si následně o důvodnosti občanskoprávní námitky úsudek z hlediska soukromého práva, a to analogicky podle § 1013 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Pokud hrozí, že budou v důsledku umístění stavby vnikat na pozemek jiného vlastníka tzv. nepřímé imise v míře nepřiměřené místním poměrům, které budou podstatně omezovat obvyklé užívání sousedního pozemku, neměl by stavební úřad stavbu do území vůbec vpustit, nebo by měl ke snížení těchto

negativních dopadů stanovit omezující podmínky.
(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2020, čj. 6 As 171/2019-37)

Opatření obecné povahy: změna územního plánu; dotčenost subjektivních práv vlastníka
Subjektivní práva navrhovatele – vlastní-

ka dotčeného pozemku – nejsou dotčena (§ 2 s. ř. s.), jestliže navrhuje zrušit změnu platného územního plánu ve formě opatření obecné povahy v situaci, kdy odpůrce napadenou regulaci přebíral z původního územního plánu, jenž je změnou upravován, a navrhovatel před správními soudy tento původní územní plán nena- padl. V takovém případě by se totiž zru-

šením změny územního plánu na navrhovatelově právním postavení nic nezměnilo.
(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2020, čj. 6 As 141/2019-64)

Zdroj:
Sbírka rozhodnutí
Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud omezil nahlížení do Centrálního registru oznámení

Ministerstvo spravedlnosti s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. As 073/2020 z 9. října 2020 omezilo přístup k oznámením veřejných funkcionářů evidovaným v Centrálním registru oznámení. Oznámení těchto veřejných funkcionářů jsou nově dostupná pouze na základě předchozí individualizované žádosti. Ministerstvo spravedlnosti rovněž oznámilo, že přistoupilo k tomu, že zjištěné přestupky veřejných funkcionářů spočívající v nesplnění oznamovací povinnosti v období ode dne vyhlášení nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 38/17 (tj. od 11. února 2020) do 6. listopadu 2020, kdy byl přístup k jejich oznámením omezen, nebudou oznamovány příslušným správním orgánům k zahájení řízení o přestupku.

V případě, k němuž se váže rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS), městský úřad uznal žalobkyni vinnou z přestupku podle § 23 odst. 1 písm. f) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, a uložil jí pokutu ve výši 2 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Přestupku se dopustila z nedbalosti tím, že ačkoli byla od 25. 9. 2017 zapsána jako veřejná funkcionářka do registru oznámení, nesplnila povinnost učinit oznámení podle § 9, § 10 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 2 zákona o střetu zájmů ve lhůtě podle § 12 odst. 2 téhož zákona.

Toto rozhodnutí napadla žalobkyně u krajského soudu, který řízení přerušil do doby rozhodnutí Ústavního soudu o návrzích na zrušení částí zákona o střetu zájmů a po vyhlášení nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17 (o tomto nálezu jsme informovali v INS č. 4–5/2020) žalobu rozsudkem zamítl. Krajský soud nepřistoupil na žalobní argumentaci, že sankcionování žalobkyně za přestupek je nepřípustné, protože se porušením povinnosti jen bránila porušení svých ústavních práv.

Co se týče materiální stránky přestupku došlo dle krajského soudu k jejímu naplnění tím, že žalobkyně nepodala ve lhůtě stanovené zákonem průběžné oznámení, čímž ohrozila zákonem chráněný zájem na zajištění zodpovědného a transparentního výkonu veřejné moci. Nehraje v tom roli, že byla místostarostkou malé obce, neboť právo veřejné kontroly ze strany občanů se uplatní v případě velkých i malých obcí. Už formální naplnění skutkové podstaty tedy vedlo k naplnění materiální stránky přestupku. Navíc byla na povin-

nost podat oznámení zvláště upozorněna Ministerstvem spravedlnosti, přesto průběžné oznámení podala až dne 21. 1. 2019. Povinnost učinit oznámení jí ukládal platný a účinný předpis, jímž se musela řídit.

Žalobkyně napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností. Rozsudek považovala za nezákonný kvůli závěrům soudu o zásahu do jejích základních práv. Samotné podání oznámení by jí vystavilo protiústavnímu automatickému zveřejnění informací o majetkových poměrech, což konstatoval i Ústavní soud. Proto není možné ji nutit, aby se vystavila protiústavním účinkům zákona, případně ji sankcionovat za to, že se chtěla nesplněním zákonné povinnosti vyhnout protiústavnímu zásahu do svých práv.

NSS v rozsudku konstatoval, že krajský soud pochybil, pokud i po vyhlášení nálezu Ústavního soudu zcela odhlédl od toho, že stěžovatelka byla trestána za nesplnění zákonné povinnosti, jejíž splnění by ve světle tohoto nálezu nutně vedlo k protiústavnímu zásahu do jejích práv. Dle NSS se správní soudy musejí zabývat dopady nálezu navzdory tomu, že byla odložena jeho vykonatelnost. Soud musí postupovat tak, aby zajistil účinnou ochranu základních práv stěžovatelky.

To, že smyslem podání oznámení je též jeho zpřístupnění veřejnosti, je podle NSS důvodem, proč je třeba přihlídnout ke skutečnosti, že při zpřístupnění dochází k porušení práva na informační sebeurčení. Oznamovací povinnost je veřejnému funkcionáři uložena za účelem, jenž je za současného právního stavu neodlučně spjat s porušením jeho základních práv. V ma-

teriálním právním státě se nelze spokojit s tím, že na základě zákona bude docházet k naplňování jednoho legitimního veřejného zájmu tím, že budou porušována ústavně garantovaná práva. Význam jednoho zákonem chráněného zájmu nemůže být absolutizován na úkor zájmu jiného, ústavně chráněného.

Závěrem NSS konstatoval, že mocenské oprávnění státu trestat nelze využít proti jednotlivci, který by byl trestán za porušení povinnosti, jejímž nutným následkem by bylo porušení jeho základního práva. Takové protiprávní jednání totiž není možné považovat za společensky škodlivé. Uplatnění sankce by v takovém případě odporovalo účelu, jemuž správní trestání slouží, neboť by sloužilo k prosazení zákonem chráněného zájmu na úkor ochrany základních práv jednotlivce.

V této souvislosti je nutné uvést, že Parlament dosud nenaplnil požadavky nálezu Ústavního soudu. Ústavní soud zrušil ustanovení § 14b odst. 1 písm. a), b) a c) zákona o střetu zájmů. Učinil tak s odkladem vykonatelnosti až uplynutím dne 31. 12. 2020, aby tím vytvořil zákonodárci dostatečný časový prostor pro přijetí zákonné úpravy, která bude již ústavně souladná.

Pokud Parlament do 31. 12. 2020 nepřijme novelu zákona o střetu zájmů, nebudou od 1. 1. 2021 přístupná žádná oznámení z registru, tedy například oznámení premiéra či jakéhokoli ministra či poslance nebo starosty, a to ani na žádost.

Mgr. Ivona Mottlová
Legislativní a právní sekce

Další odbornou komisí Svazu, kterou bychom vám rádi představili, je Komise pro informatiku. I pro tuto komisi platí pravidlo 10 členů s hlasovacím právem – tj. pravidlo 3+3+3+1 – po třech za jednotlivé komory (Komora statutárních měst, Komora měst a Komora obcí) a jeden z Výboru městských částí a obvodů.

KOMISE PRO INFORMATIKU

Komise pro informatiku je vysoce odbornou komisí, jejíž členové se věnují informatice na úrovni územních samosprávných celků po odborné stránce a v praxi již dlouhou dobu, a mnoho z nich současně, působí i v dalších uskupeních a orgánech, které jsou s informatikou a současným vývojem v této oblasti spojeny. Mezi členy s hlasovacím právem jsou zejména zástupci měst a obcí a mezi členy s právem poradním jsou výjimeční odborníci pro tuto oblast, kteří se aktivně podílejí na praktické činnosti.

Předseda

Předsedou Komise pro informatiku je **Mgr. Jaroslav Střelák**, starosta obce Krumsín z Olomouckého kraje. Předseda organizuje pravidelné schůzky v intenzitě min. 1 x měsíčně pro řešení aktuálních otázek spojených s vývojem v informatice a IT vůbec.

Setkání komise se v posledních několika měsících koná zejména on-line a členové komise za účasti předsedy komise i garanta spolu intenzivně komunikují i mezi jednotlivými zasedáními prostřednictvím dalších forem elektronické komunikace. Otázka informatiky je v současné době, a to zejména s ohledem na poslední události, velice živá a vyžaduje neustálou práci celé komise. Důraz je kladen zejména na vývoj digitalizace, elektronizace veřejné správy a související agendy a záležitosti.

Garant

Garantem komise je v Kanceláři Svazu **Mgr. Alena Klimtová, DiS.** Neboť se jedná vzděláním o právníčku, mezi jejíž záliby patří i informatika, jsou její příspěvky v rámci jednání komise směřovány věcně a zejména na legislativní stránku řešeného problému při zohlednění

specifických aspektů tohoto odvětví. Její hlavní náplní práce je nejen činnost tzv. administrativní, tj. býti jakousi spojkou mezi Svazem, předsedou komise, jejími členy, členy Svazu z pohledu otázek k informatice a IT, ale zejména činnost odborná zaměřená na přípravu připomínek k legislativním i nelegislativním materiálům, předkládání odborných stanovisek a upozorňování na problematiku otázek a aktuality a současně i komunikace a příprava podkladů pro nejvyšší orgány Svazu. Garant funguje i jako zástupce v mimosvazových orgánech v oblasti informatiky a informuje členy komise o těchto jednáních a jejich výsledcích.

Členové s hlasovacím právem

Mgr. Jaroslav Střelák
starosta obce Krumsín
Ing. Mgr. Pavlína Durasová
vedoucí odboru projektů IT služeb a outsourcingu statutárního města Ostrava
Mgr. Vojtěch Dvořáček
zastupitel města Úvaly
Ing. Vlastimil Gola
zastupitel a radní ve statutárním městě Plzeň
Ing. Pavel Hájek
starosta obce Těchobuz
Ing. Petr Hodboď
zastupitel obce Markvartice
Vratislav Krejčíř
místostarosta obce Kroměříž
Jindřich Kvapil
starosta obce Koberovy
Ing. Bc. Josef Švec
vedoucí Odboru správního města Velké Meziříčí
Bc. Richard Vereš
starosta městské části Slezská Ostrava

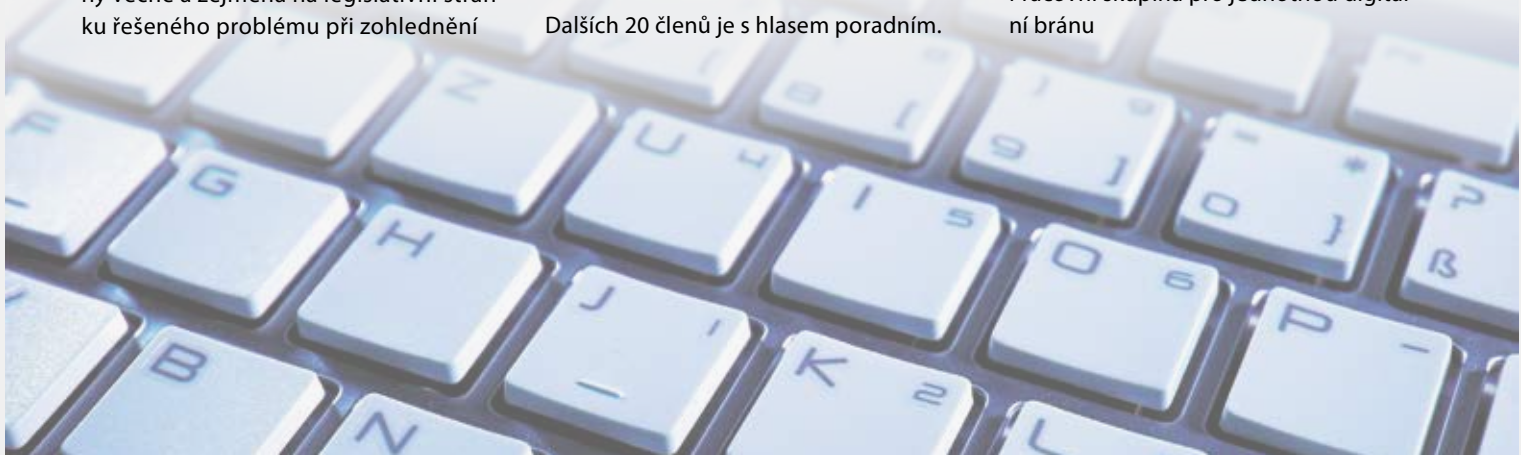
Dalších 20 členů je s hlasem poradním.

Krátce k současné činnosti

Komise se v rámci svých zasedání věnuje otázkám jak dlouhodobě řešeným, tak aktuálním. Problematikou, jež je neustále řešena a je jí věnována maximální pozornost, je elektronizace a digitalizace veřejné správy, včetně například i tzv. BIM. Mezi žhavá témata v této souvislosti lze zařadit i budování vysokorychlostních sítí a případný přechod na 5G. V poslední době je aktuálně řešena i otázka zabezpečení dat (i v souvislosti s přeshraničním přesunem dat), cloud computing včetně jeho katalogu, otevřená data a možnost obcí a měst využívat tato tzv. open data v rámci své činnosti a mnoho dalšího. Mezi zasedáními komise jsou operativně řešeny další aktuální otázky, u nichž je třeba hledat odpovědi ihned. V poslední době se komise věnovala připomínkovým řízením k věcnému záměru zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace a Národnímu plánu rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou. Dlužno dodat, že zasedání komise se mnohdy účastní i zástupci z řad orgánů veřejné správy, zejména Ministerstva vnitra z odboru hlavního architekta a mnoho další odborníků z této oblasti, s nimiž jsou jednotlivé problémy a novinky diskutovány nejen obecně, ale i z pohledu aplikační praxe.

Zastoupení komise/Svazu v mezirezortních komisích a jiných institucích

Neboť je zatěžko podat vyčerpávající přehled s ohledem na zřízení mnoha orgánů řešících problematiku informatiky a s ní souvisejících podtémat, dovolíme si podat pouze příkladný výčet několika stálých zastoupení:
Pracovní skupina pro otevřená data
Pracovní skupina RVIS pro prostorové informace
Řídící výbor BCO
Výbor pro jednotný digitální trh
Pracovní skupina pro jednotnou digitální bránu

Komise pro zahraniční spolupráci, 22. října 2020, on-line

Hostem jednání byl Martin Pospíšil, ředitel Odboru zahraničně ekonomických politik z MPO, který představil programy MPO v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce, a to především program Aid for Trade, nástroje zahraničně-obchodní politiky a podpory exportu s regionálním rozměrem a projekty na podporu ekonomické diplomacie (PROPED), a zaměřil se na možnosti zapojení samospráv do těchto programů, přestože jsou primárně zacíleny na podnikatelský sektor. Zmínil také plánované akce v rámci Předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022. MPO chystá konferenci a sérii byznysových akcí zaměřených na jednotlivé země Východního partnerství včetně českých podnikatelů. Upozornil i na existenci Mezivládních komisí pro hospodářskou spolupráci (MVK), které jsou nástrojem pro podporu bilaterální ekonomické spolupráce. Následně k těmto tématům probíhala diskuse.

Další diskuse probíhala s ředitelem České rozvojové agentury Janem Slívou, kterému byly představeny svazové aktivity v oblasti rozvojové spolupráce. Ředitel Slíva pak prezentoval činnost ČRA.

Následující informace se týkaly realizovaných a plánovaných aktivit v rámci projektu Strategického partnerství II a obnovy delegace do Kongresu místních a regionálních orgánů Rady Evropy. Hovořilo se i o dopadu pandemie covid-19 na mezinárodní spolupráci obcí a měst.

Komise pro sociální věci a zdravotnictví, 3. listopadu 2020, on-line

Členové Komise se sešli v on-line prostředí, aby projednali některé aktuální otázky ze sociální a zdravotní oblasti v souvislosti se situací spojenou s pandemií covid-19. Byli informováni o výstupech z pravidelných videokonferencí s ministryní práce a sociálních věcí k aktuální situaci v oblasti sociálních služeb. Řešili otázku plošného zákazu návštěv v zařízeních sociálních služeb, kdy se, i přes dřívější apel Svazu a dalších aktérů na zamezení plošné izolace klientů, muselo k tomuto opatření přistoupit, avšak s možností výjimek. Diskutována byla nová povinnost antigenního testování v sociálních službách, kterou schválila vláda. Hovořilo se i o lidech bez domova – jak zajistit karanténní prostory pro tuto skupinu.

Zazněly informace o mimořádných dotačních titulech, které MPSV vyhlásilo v souvislosti s pandemií, a aktuality z oblasti legislativy (stav novely zákona o sociálních službách, novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí). Otevřena byla otázka státního rozpočtu a alokace finančních prostředků na oblast sociálních služeb na příští rok.

Předsednictvo Komory měst, 3. listopadu 2020, on-line

V rámci on-line zasedání předsednictva Komory měst byly projednávány podklady pro jednání Předsednictva Svazu s tím, že podrobnější pozornost byla věnována informacím o vyjednávání nového programovacího období 2021–2027 a aktuální legislativě. Na téma vývoje stavebního práva a jeho redefinice bylo podrobněji diskutováno při zohlednění posledních zpráv. Současně byly projednávány otázky související s aktuálním pandemickým vývojem a možnostmi měst v tomto boji včetně financování jejich aktivit.

Komise pro informatiku, 12. listopadu 2020

Hlavním tématem zasedání komise byly otázky IP adres a institutu home office z hlediska IT zabezpečení a bezpečného přenosu

dat. V rámci jednání byly srovnávány praktické zkušenosti v této oblasti aplikovaná v rámci územní samosprávy. Další důležitou otázkou, již byla věnována pozornost a je velice aktuální, byla otázka převodu dat a cenová nabídka v této souvislosti včetně možností měst a obcí, jak se k této otázce postaví. Závěrem zasedání byla podána krátká informace k Strategii elektronizace veřejných zakázek a ke koncepci BIM.

Komora statutárních měst, 20. listopadu 2020, on-line

On-line forma jednání byla pro Komoru premiérou, proběhlo ale bez větších komplikací. Témata rozhodně stála za pozornost. V úvodu jednání se připojila náměstkyně ministra kultury Petra Smolíková. Primátorky a primátoři s ní společně diskutovali současnou finanční situaci kulturních institucí. Bez navýšení státních dotací je jejich budoucnost ohrožena. Dalším zajímavým bodem bylo vystoupení generální ředitelky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových Kateřiny Arajmu. Nastínila možnosti převodu majetku státu na města. Rovněž avizovala připravovanou změnu metodiky MF pro převod státního majetku. Pozitivně hodnotila spolupráci se Svazem a dodala, že počítá se spoluprací i při přípravě změny metodiky MF. Dále byla diskutována problematika EU fondů a jejich nastavení do budoucna. Komora přijala usnesení k návrhu nového stavebního zákona, který byl předložen do Poslanecké sněmovny. Členové Komory se také věnovali aktuálně eskalujícímu problému s převodem bytů postavených v minulosti se státní dotací. Předmětem diskuse byly rovněž materiály předložené ke schválení Radě Svazu. Závěr jednání byl věnován problematice daňových propadů v příjmech obcí v souvislosti s pandemií covid-19 a legislativním návrhům vlády.

Regionální komise a PS pro kohezní politiku, 23. listopadu 2020, on-line

Členům komise byl nejprve představen materiál informující o stavu příprav nového programového období 2021–2027, o struktuře a nastavení operačních programů a o přípravách dalších programů a fondů, jako je Národní program obnovy, Fond spravedlivé transformace a Modernizační fond. Ke všem tématům proběhly živé diskuse. Diskuse se ale poté stočila i na problémy zrušení superhrubé mzdy a schválení daňových slev v Poslanecké sněmovně (tématu se věnujeme v rámci rubriky Informujeme). Další informace se týkaly přípravy státního rozpočtu – opět podrobnější informace v rámci rubriky Informujeme. Hovořilo se také o dotační politice, bylo upozorněno na nedostatek dotačních titulů pro menší a střední města (velké množství národních dotačních titulů se soustředí na obce do 3 tisíc obyvatel).

Posledním plánovaným tématem bylo využití finančních prostředků REACT-EU v rámci IROP 2014–2020. Byly podány informace o vývoji ohledně nové prioritní osy 6.1. Po řadě připomínek vznesených ze strany územních partnerů byl původní návrh schválený vládou po projednání na Monitorovacím výboru IROP a po dalším připomínkování modifikován. Poslední návrh počítá s podporou zdravotnické infrastruktury (56 %), sportovní infrastruktury (10 %) cykloprojezdů (5 %), IZS (19 %) a sociální infrastruktury v pasivním standardu (10 %).

V různém pak byli členové komise informováni o aktivitách Svazu v oblasti udržitelného rozvoje – probíhá dotazníkové šetření týkající se podoby realizace principů udržitelného rozvoje na obcích, na základě něhož bude zpracovaná analýza. K tomuto tématu se připravuje i webinář, kde zazní celá řada praktických informací obcí, které již s realizací aktivit v rámci udržitelného rozvoje mají zkušenosti.

Listopad ve znamení výher – Zlatý erb 2020 a Knihovna roku 2020

Letošní listopad byl ve znamení dvou soutěží pro města a obce, jejichž již tradiční průběh ovlivnila (tak jako většinu akcí) protiepidemická opatření. V úterý 24. listopadu 2020 proběhl slavnostní ceremoniál soutěže Zlatý erb a dva dny poté, 26. listopadu 2020 byly vyhlášeny ceny Knihovna roku a Městská knihovna roku. Do obou soutěží poskytli věcné dary Svaz měst a obcí.

ZLATÝ ERB

Zlatý erb každoročně oceňuje nejlepší webové prezentace měst a obcí s mnohaletou podporou Svazu měst a obcí. Přestože letošní ceremoniál v prostorách O2 Universum v Praze proběhl bez diváků a za zvýšených hygienických podmínek, Svaz opět předal drobné věcné dary do kanceláří vítězných samospráv. Celý ceremoniál se přenášel také online živě a zájemci si ho mohou pustit ze záznamu i nyní na stránkách soutěže www.zlatyerb.cz.

A kdo zvítězil? V kategorii **webové stránky měst** získala **první místo městská část Praha 12**, 2. místo Valašské Klobouky a 3. místo město Tábor. V kategorii **webové stránky obcí** zvítězila **obec Zádveřice-Raková**, 2. místo získala městská část Praha-

Dubeč a třetím místem se může pochlubit obec Povrly. V poslední kategorii **Elektronická služba a Smart city** zvítězila **Open-source Datová platforma hlavního města Prahy – Golemio**, 2. místo získala Bílina a její Portál občana a na třetím místě se umístil Dvůr Králové nad Labem s Mapovým portálem GIS.

KNIHOVNA ROKU A MĚSTSKÁ KNIHOVNA ROKU

Ve čtvrtek 26. listopadu byli vyhlášeni i vítězové soutěží Knihovna roku a Městská knihovna roku. Tradičně zástupce Svazu předával vítězi druhé jmenované ceny zaměřené na města dar v podobě knihobudky. I letošní ročník neměl být výjimkou.

Knihobudka, kterou Svaz nechal zhotovit v chráněné dílně Toulcův dvůr, z.s., je připravena k předání. Aby však vítězové nebyli ochuzeni o slavnostní atmosféru, organizátor, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, se rozhodl termín slavnostního předání cen v obou soutěžích přesu-

nout na rok 2021. Společně již nyní můžeme pográtulovat vítězům a ujistit je, že se společně setkáme v příznivějších časech.

V soutěži **Městská knihovna roku 2020** zvítězila **Masarykova veřejná knihovna Vsetín**, druhým místem se může pochlubit Městská knihovna T. G. Masaryka Šumperk a třetím místem Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně.

V soutěži **Knihovna roku 2020** si cenu v kategorii **Základní knihovna** odnese **Knihovna Halenkov** ve Zlínském kraji vedená knihovnicí Marcelou Šulákovou. *O zvláštní ocenění a diplom* v kategorii **Základní knihovna** se podělily Obecní knihovna Jaroměřice (Pardubický kraj), vedená Veronikou Kraváčkovou, a Místní lidová knihovna Kostomlaty pod Milešovkou, v Ústeckém kraji, vedená Hanou a Miroslavem Bláhovými. Hlavní cenu v kategorii **Informační počin** získala Městská knihovna v Praze a Zvláštní ocenění a diplom obdržela Městská knihovna Polička.

Jsme rádi, že přes nepříznivou situaci k osobnímu setkávání se nezapomnělo i na povzbuzení v podobě ocenění skvělé práce, a těšíme se na příští ročníky i na dodatečné slavnostní předání knihovnických cen v roce 2021.

Autor fotografií: Organizátor soutěže Zlatý erb, Český zavináč, z. s.

oznámení

Svaz se stal patronem lípy v Aleji svobody

V sobotu 14. listopadu 2020 se stal Svaz patronem nově zasazené lípy malolisté. Stromek vlastnoručně zasadila Radka Vladyková, výkonná ředitelka Svazu, a zapojila se nejen symbolicky do již třetího ročníku projektu Alej svobody v rámci iniciativy Sážíme budoucnost. Prvním impulzem iniciativy, která si vytyčila za cíl společně s dobrovolníky vysadit v průběhu 5 let 10 milionů stromů ve veřejném prostoru, byla výsadba první Aleje svobody v září 2018 jako symbolický akt k stoletému výročí založení samostatného Československa.

Svaz podepsal v září minulého roku s Nadací Partnerství memorandum, kterým společně s ministerstvem životního prostředí stvrdil svůj zájem o zapojení do kampaně a podporu projektu výsadby alejí. Svaz však nechce zůstat jen u slov a tak se přes sychravé počasí vydala výkonná ředitelka Radka Vladyková do Šatova u rakouských hranic a spolu s téměř

90 dobrovolníky se pustila do práce. Výsledkem je 700 metrů dlouhá převážně lipová alej. Přesně zde bylo vysazeno 100 stromů – 80 lip a 20 javorů. Tak jako kapka ke kapce tvoří oceán, tak i strom ke stromu tvoří les a v tomto případě alej.

Mimo to má zeď prokazatelně blahodárny vliv na naši duši. Jak uvádí organizátor Nadace Partnerství: „Každý jeden strom toho zvládne stejně jako několik klimatizačních jednotek. Zdravý les je vlastně obrovská armáda non-stop fungujících klimatizací.“

Do výsadby se může zapojit každý, jak formou peněžitého daru, tak i svými silami. Jednotlivec i celá obec. Na stránkách www.sazimebudoucnost.cz se dočtete vše potřebné. A nám nezbyvá, než popřát projektu mnoho úspěchů a těšíme se nejpozději opět za rok.

Alej svobody 2020

Šatov – Unterretzbach

